

SADRŽAJ

Osnovne informacije o banci	4
Rukovodstvo i organi upravljanja	6
Obraćanje predsjednika Uprave Banke.	7
Makroekonomsko okruženje	9
Analiza poslovanja	12
Finansijska tržišta	15
Upravljanja rizicima	16
Kapitalni zahtjevi i adekvatnost kapitala	47
Marketing i društvena odgovornost	58
Finansijski izvještaj	68
Izvještaj nezavisnog revizora	69
Izvještaj nezavisnog revizora	71
Izvještaj nezavisnog revizora	72
Izvještaj nezavisnog revizora	73
Izvještaj nezavisnog revizora	74
Izvještaj nezavisnog revizora	75
Izvještaj o ukupnom rezultatu za period koji	76
se završava	

OSNOVNE INFORMACIJE O BANCİ

Naša banka a.d. Banja Luka ponosna je članica Galens Grupacije iz Novog Sada, koja banci pruža dodatnu stabilnost i resurse za kontinuirani rast i modernizaciju. Sa bogatom tradicijom koja datira od 1889. godine, Naša banka već više od 130 godina posluje u skladu sa najvišim standardima, pružajući klijentima pouzdane i visokokvalitetne bankarske usluge. Tokom svoje višedecenijske istorije, Naša banka a.d. Banja Luka izgradila je snažno povjerenje kod svojih klijenata. Danas posluje kroz mrežu od preko 30 poslovnica širom Republike Srpske, sa ciljem pružanja sigurnih, pouzdanih i inovativnih usluga prilagođenih modernim potrebama. Dugogodišnja tradicija, osnažena inovacijama i podrškom Galens Grupacije, garantuje stabilnost i posvećenost klijentima.

Banka je registrovana u Republici Srpskoj za obavljanje platnog prometa i kreditnih i depozitnih poslova u zemlji i inostranstvu, i u skladu sa propisima Republike Srpske dužna je da posluje na principima likvidnosti, solventnosti i rentabilnosti.

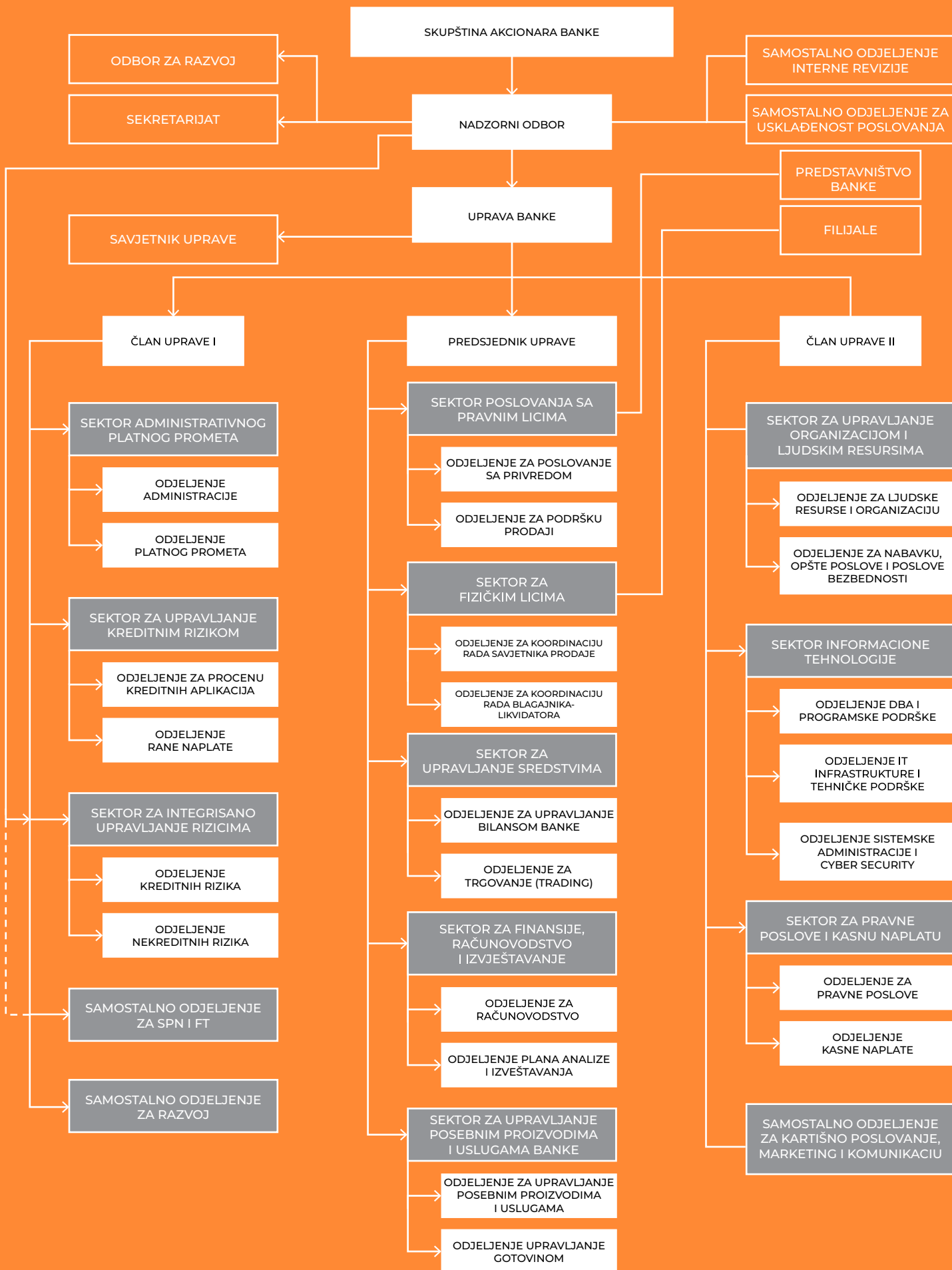
Na dan 31. decembra 2024. godine, Banka se sastojala od centrale u Banjoj Luci i 6 filijala u: Bijeljini, Banjoj Luci, Brčkom, Doboju, Zvorniku i Istočnom Sarajevu sa ukupno 16 ekspozitura, 8 agencija i 1 šalterom. Na dan 31. decembra 2024. godine, Banka je imala 214 zaposlenih radnika (2023. godine – 204 zaposlena radnika).

Rješenjem o registraciji Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci od 6.4.2023. godine, u sudski registar upisana je promjena naziva i poslovne adrese Banke. Naziv Banke sada glasi:

NAŠA BANKA A.D. BANJA LUKA
Ul. Ivana Franje Jukića br. 1
78000 Banja Luka.

Banka je orjentisana na rad sa malim i srednjim preduzećima i stanovništvom.

Organizaciona struktura Banke na dan 31.12.2024. godine je sljedeća:

Na dan 31. decembra 2024. godine upisani i uplaćeni kapital Banke iznosi 38,182 hiljada KM i sastoji se od 32,182 običnih akcija (pojedinačne nominalne vrijednosti od 1 KM) i 6,000 prioritetnih akcija (pojedinačne nominalne vrijednosti od 1 KM). U 2024. godini Banka je povećala kapital sa 5,000 hiljada KM i to od strane većinskog akcionara Banke GI FINANCE DOO ZVORNIK.

Emisija je realizovana po nominalnoj vrijednosti akcija.

Akcionari koji imaju 5% ili više akcija sa glasačkim pravima prema Izveštaju iz Knjige akcionara na dan 31. decembra 2024. godine:

- GI FINANCE DOO ZVORNIK - 99.983%

UKOVODSTVO I ORGANI UPRAVLJANJA

Nadzorni odbor

Radoljub Golubović, *predsjednik*

Miloš Dimitrijević, *član*

Vanja Čosović, *član*

Vladislav Vojinović, *član*

Nedeljko Kačar, *član*

Uprava Banke

Dejan Vuklišević, *predsjednik Uprave Banke*

Siniša Kalaba, *član Uprave Banke*

mr Novak Popić, *član Uprave Banke*

Odbor za reviziju

Đorđe Radulović, *predsjednik*

Mladen Milić, *član*

Kristina Milivojević, *član*

Obraćanje predsjednika Uprave Banke

Poštovani klijenti, akcionari i zaposleni,

Ovu godinu Naša banka a. d. Banja Luka sigurno će evidentirati kao veoma uspješnu s obzirom na ostvarene poslovne rezultate, nastavak snažnog, kontinuiranog razvoja i dostignute nove standarde kvaliteta. Zapažen proces ribrendinga poslovnica, širenje poslovne mreže i mreže bankomata, pokretanje novih i tehnološki unaprijeđenih digitalnih kanala s fokusom na iskustva klijenata, sticanje važećeg međunarodnog kreditnog rejtinga dobijenog od renomirane agencije S&P Global Ratings, uvećanje osnovnog i ukupnog kapitala Banke, podrška realizaciji ekoloških projekata za koje je stiglo i prestižno priznanje Zlatni BAM za „Eko partnerstvo godine“, kao i dalje unapređenje saradnje sa lokalnim zajednicama u kojima posluje, pozicioniraju Našu banku na domaćem bankarskom tržištu kao modernu, stabilnu i vrlo operativnu finansijsku instituciju.

Kao i prethodnih nekoliko godina, bili smo veoma aktivni i fokusirani na ostvarenje ambicioznih ciljeva. Ti ciljevi se pr-

venstveno odnose na izgradnju jakih temelja za dalji razvoj i održivo praktikovanje modernog bankarstva koje, za razliku od tradicionalnog bankarstva fokusiranog na bankarske proizvode i usluge, u prvi plan stavlja potrebe i iskustva klijenata. Iako baštinimo 130 godina dugu tradiciju domaćeg bankarstva iz kojeg crpimo dragocjena iskustva i održavamo kontinuitet bankarskog poslovanja u domaćim okvirima, veoma smo otvoreni i dobro organizovani za primjenu pažljivo promišljenih inovativnih rješenja koja su usklađena sa današnjim trendovima, potrebama i načinom života. U ovoj turbulentnoj godini za čitav svijet, uspjeli smo da održimo efikasnost u ispunjavanju svih zahtjeva Agencije za bankarstvo Republike Srpske, ojačamo ukupni kapital Banke i ostvarimo profit koji dodatno jača našu poziciju. Ipak, vrhunskim dostignućem u 2024. godini smatramo sticanje važećeg međunarodnog kreditnog rejtinga koji smo dobili od svjetski renomirane agencije S&P Global Ratings. Moram

da istaknem da je Naša banka a. d. Banja Luka prva i, za sada, jedina banka sa domaćim kapitalom u Bosni i Hercegovini kojoj je to pošlo za rukom i da je to zasluga našeg stručnog, kompaktnog i nadahnutog tima kojem sam veoma zahvalan na posvećenosti, suštinskom razumijevanju naše vizije i sposobnosti da našu misiju i strateške ciljeve uspješno ostvaruje.

Dobijeni rejting "B-/B" uz stabilne izgleda nije tek formalna ocjena, to je stručna i suštinska potvrda stabilnosti, odgovornog poslovanja i transparentnosti Banke u izazovnom okruženju, a S&P Global Ratings je globalno poznat po najstrožim kriterijumima u industriji. Stečeni međunarodni rejting dodatno jača poziciju Naše banke koja tako dokazuje da domaće finansijske institucije, uz odgovorno upravljanje i visok nivo transparentnosti, mogu dostići najviše međunarodne standarde. Ovaj rejting nije samo potvrda trenutnog stanja Banke, već i snažna poruka da Naša banka nastavlja da gradi svoju budućnost na temeljima stabilnosti, etičnosti i profesionalizma, bez političkih uticaja i rizika. Povjerenje koje dolazi sa ovim rejtingom dodatno ojačava poziciju Banke na domaćem i međunarodnom tržištu, što je posebno važno za klijente i investitore koji traže stabilnog i pouzdanog partnera u svijetu finansija.

Krajem maja i početkom juna 2024. godine na Banjalučkoj berzi došlo je do rasta trgovanja akcijama Naše banke, kada je većinski vlasnik Naše banke a. d. Banja Luka, kompanija GI Finance d. o. o. Zvornik, koja posluje u okviru grupacije Galens Invest iz Srbije, započela otkup akcija od manjinskih akcionara s ciljem povećanja kapitala banke. Tih dana akcijama Naše banke trgovalo se u ukupnom iznosu koji je premašio 4 miliona KM, a udio GI Finance u vlasništvu povećan je na nešto više od 99,6%.

U septembru imali smo i vanrednu sjednicu Skupštine akcionara Naše banke na kojoj je donesena odluka o 23. emisiji akcija za unaprijed poznatog investitora, GI Finance Zvornik. Na osnovu te odluke emitovali smo 5.000.000 akcija nominalne vrijednosti od jedne KM po jednoj akciji, ukupne nominalne vrijednosti emisije od 5.000.000 KM. Investitor GI Finance uplatio je u novembru emitovane akcije na cjelokupan iznos, po prodajnoj cijeni jedne akcije od 1 KM, odnosno po ukupnoj vrijednosti emisije od 5 miliona KM. Na taj način osnovni i ukupni kapital Naše banke dodatno je uvećan i ojačan. Cilj svih tih aktivnosti na berzi bio je povećanje osnovnog i ukupnog kapitala, podrška daljem rastu i razvoju Banke i realizacija strateškog plana Banke.

Galens Invest grupacija jedna je od vodećih poslovnih grupacija u Srbiji. Poslovanje je proširila na područje Ev-

ropske Unije, a već izvjesno vrijeme posluje i u Bosni i Hercegovini. Promjena vlasništva je, kao što smo i očekivali, pozitivno uticala na poziciju Naše banke na tržištu. S obzirom na postignutu stabilnost i nedavno izvršenu dokapitalizaciju koja je dodatno ojačala poziciju Banke, u mogućnosti smo da dalje razvijamo poslovanje u svim segmentima. To, naravno, uključuje dalje povećanje broja naših poslovnica i broja zaposlenih, a omogućava nam i kontinuirano ulaganje u nove tehnologije, dalje podizanje nivoa kapitala i likvidnost Banke.

Pored promjene vlasničke strukture zahvaljujući kojoj smo postali članica Galens Invest grupacije, veliki značaj pridajemo pažljivom upravljanju kreditnim rizicima, oblasti u kojoj smo u periodu između 2020. i 2024. godine značajno uspjeli da smanjimo nivo nenaplativih kredita, sa 21.1% na 3.6% što nas dovodi na nivo tržišnog prosjeka po ovom parametru. Taj napredak praćen je i visokom likvidnošću Banke, jer naša likvidna sredstva pokrivaju čak 39% ukupne aktive banke, što je iznad prosjeka domaćeg bankarskog sektora. Stabilna baza depozita obezbjeđuje nam dodatnu sigurnost, uz skoro 80% depozita koji dolazi od naših građana. To je zaista stabilan izvor finansiranja koji nam omogućava pozitivne planove za budućnost, pa tako već imamo definisan plan dalje digitalizacije i širenja usluga u retail segmentu.

Na kraju ovogodišnjeg obračanja, smatram da je ključ uspjeha koji Naša banka a. d. Banja Luka kontinuirano ostvaruje već nekoliko godina, u edukaciji svih zaposlenih u našem kolektivu, koja nam omogućava dublje i sveobuhvatnije razumijevanje današnjeg finansijskog tržišta i faktora koji na njega utiču, kao i prednosti savremenog bankarstva u današnjim okolnostima. Iz edukacije proističe dobra organizovanost i jasno definisana misija, što kod nas podrazumijeva optimalno vođenje stalnih procesa istraživanja, planiranja, analiza i kontrola koji prethode donošenju odluka. Sve to ne bi bilo moguće bez našeg stabilnog i motivisanog kolektiva kojem sam zato veoma zahvalan na angažovanosti i iskazanoj ambiciji da kroz svakodnevni rad stiče nova iskustva i usvaja nova znanja. Timski duh našeg kolektiva naša je velika snaga u suočavanju sa svim izazovima i formula za dostizanje najambicioznijih ciljeva.

Dejan Vuklišević, predsjednik Uprave

MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE

Prosječna neto plata isplaćena u decembru 2024. godine iznosila je 1.438 KM i nominalno je veća za 1,3%, a realno za 0,8% u odnosu na prethodni mjesec. U odnosu na isti mjesec prošle godine, prosječna neto plata nominalno je veća za 10,3%, a realno za 8,2%. Prosječna bruto plata isplaćena u decembru 2024. godine iznosila je 2.202 KM i nominalno je veća za 1,4%, a realno za 0,9% u odnosu na prethodni mjesec. Prosječna neto plata u 2024. godini iznosila je 1.404 KM, dok je prosječna bruto plata iznosila 2.146 KM. U odnosu na 2023. godinu, prosječna neto plata isplaćena u 2024. godini nominalno je veća za 10,2%, a realno za 8,3%.

U periodu januar - decembar 2024. godine obim robne razmjene Republike Srpske sa inostranstvom iznosio je 12.385.308 000 KM, od čega se na izvoz odnosilo 5.045.864.000 KM, a na uvoz 7.339.444.000 KM. Spoljnotrgovinski deficit u periodu januar - decembar 2024. godine iznosio je 2.293.580.000 KM, dok je pokrivenost uvoza izvozom bila 68,7%. Izvoz je u periodu januar - decembar 2024. godine smanjen za 2,7% u odnosu na period januar - decembar 2023. godine, dok je uvoz povećan za 4,3%.

Ukupan indeks potrošačkih cijena u Republici Srpskoj, u decembru 2024. godine u odnosu na prethodni mjesec, viši je za 0,5%. U odnosu na decembar 2023. godine, ukupan indeks potrošačkih cijena u prosjeku je viši za 1,9%. Posmatrano po odjeljcima namjene potrošnje (COICOP) u decembru 2024. godine u odnosu na novembar 2024. godine, indeks odjeljka Hrana i bezalkoholna pića viši je za 0,9%, indeks odjeljka Prevoz viši je za 0,7%, indeks odjeljka Alkoholna pića i duvan viši je za 0,6%, indeks odjeljka Zdravstvo i indeks odjeljka Restorani i hoteli viši su za po 0,5%, dok su indeks odjeljka Stanovanje i indeks odjeljka Ostala dobra i usluge viši za po 0,2%. Indeksi odjeljaka Komunikacije i Obrazovanje ostali su nepromijenjeni. Indeks odjeljka Odjeća i obuća niži je za 2,2%, indeks odjeljka Namještaj i pokućstvo niži je za 0,5%, dok je indeks odjeljka Rekreativna i kultura niži za 0,1%.

Američke Federalne rezerve objavile su da će zadržati kamatne stope na istom nivou kao prošlog mjeseca, što je potez koji su finansijska tržišta uglavnom očekivala, iako se to protivi željama predsjednika SAD Donalda Trampa.

Komitet Feda za otvoreno tržište (FOMC) jednoglasno je odlučio da zadrži ciljnu stopu federalnih fondova između 4,25 i 4,5 odsto, kako je saopšteno nakon završetka dvodnevnog sastanka. Ova pauza prekida niz od tri uzastopna smanjenja stopa, počevši od septembra, kada je Fed uveo prvo smanjenje stopa od marta 2020. godine. U saopštenju FOMC-a navedeno je da se nezaposlenost stabilizovala na niskom nivou, dok inflacija ostaje donekle povišena, pri čemu je uklonjeno pominjanje iz prethodne odluke da inflacija „napreduje“ ka cilju od dva procenta.

Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH) je u 2024. godini ostvarila rekordnu dobit zahvaljujući povoljnom investiranju. Za 11 mjeseci 2024. godine ostvarila je neto dobit u iznosu od 399,5 miliona KM, što je za 156.638.002 KM više nego u istom periodu prethodne godine i za 30,22 posto više od planiranog za taj period. Od ovog iznosa 60 posto ide u Budžet Bosne i Hercegovine (BiH), od čega i entiteti očekuju svoj dio. Novac koji je zaradila CBBiH najviše je rezultat ulaganja sredstava komercijalnih banaka na strana tržišta, jer je razlika u kamatama deset puta veća nego što CBBiH plaća bankama za obavezne rezerve.

Vrijednost zlata porasla je oko 30 procenata u 2024. godini, što je najviše u posljednjih 14 godina, a taj rast bio je podstaknut rastom potražnje za sigurnim utočištem za kapital. Monetarno popuštanje u Sjedinjenim Američkim Državama, geopolitički rizici, veća kupovina centralnih banaka - sve je to utjecalo na rast vrijednosti zlata u protekloj godini. Investitori će se u 2025.

fokusirati na nepredvidivu politiku američkog predsjednika Donalda Trumpa.

Ekonomija Eurozone je tokom prošle godine zabilježila nulti rast pošto je Njemačka koja je najveća ekonomija EU stagnirala, saopštila je statistička agencija Eurostat. Bruto domaći proizvod je imao nulti rast u posljednjem tromjesečju 2024. godine, pošto su kompanije bile uznemirene mogućim trgovinskim ratom nakon dolaska novog predsjednika SAD Donalda Trumpa i pošto su potrošači ostali oprezni u pogledu potrošnje nakon što ih je pogodila inflacija. Njemačka ekonomija, koja je pogođena višestrukim problemima, uključujući gubitak jeftine energije iz Rusije smanjila se za 0,2% u četvrtom kvartalu, što je pad drugu godinu zaredom. A izgledi rasta za ovu godinu nisu mnogo bolji. Vlada je smanjila svoju prognozu za 2025. godinu na 0,3% sa 1,1%. Vodeće ekonomije EU, Njemačka i Francuska su pogođene političkim previranjima koja su preduzeća i potrošače ostavila nesigurnim u vezi sa budućnošću u pogledu državne potrošnje, propisa i poreza. Njemačka konfuzija mogla bi da se razjasni posle nacionalnih izbora 23. februara nakon raspada vladajuće koalicije socijaldemokratskog kancelara Olafa Šolca koja je bila zaglibljena u mjesecima prepucavanja oko pitanja šta da se radi sa ekonomijom, prenosi Ekapija. Francuskoj će možda trebati više vremena da izađe iz paralize, pošto je parlament duboko podijeljen i novi izbori se ne mogu održati prije jula. Političke snage su u sukobu oko toga kako da se riješi veliki budžetski deficit zemlje.

MEĐUNARODNI KREDITNI REJTING BANKE

Banka kao članica Galens grupacije u novembru 2024. godine postavila je novi standard kvaliteta u domaćem finansijskom sektoru kao prva i jedina banka s domaćim kapitalom u Bosni i Hercegovini koja je osigurala važeći međunarodni kreditni rejting, dobijen od renomirane agencije S&P Global Ratings. Rejting "B-/B uz stabilne izgleda" nije samo formalna

ocjena – to je stručna i suštinska potvrda stabilnosti, odgovornog poslovanja i transparentnosti Banke u izazovnom okruženju.

Ova prestižna ocjena dolazi nakon detaljnih i rigoroznih provjera i revizije koje je sprovedla agencija S&P Global Ratings, globalno poznata po najstrožim kriterijima u ovoj industriji. Naime, S&P Global Ratings jedna je od tri

vodeće svjetske agencije za kreditni rejting, zajedno s Moody's i Fitch Ratings. Ocjenjuje širok spektar entiteta širom svijeta, uključujući suverene države (SAD, Njemačka, Japan, Brazil...), kompanije (Apple, Microsoft, Coca-Cola...), finansijske institucije (Deutsche Bank, HSBC, Bank of America...), komunalne i energetske kompanije, fondove i vrijednosne papire.

S&P Global Ratings u svojim provjerama prepoznao je Banku kao stabilnu instituciju koja održava visok nivo likvidnosti, praktikuje odgovorno upravljanje rizicima i razvija digitalizaciju i druge modele i procedure za tržišno orijentisano poslovanje, što je ključno za uspjeh u ekonomijama kao što je Bosna i Hercegovina.

Jedna od ključnih tačaka izvještaja S&P ističe profesionalan stav i poslovno opredjeljenje Banke da prepozna i uzdrži se od ulaska u kompromitujuće poslovne odnose, što doprinosi njenoj reputacionoj stabilnosti. Na taj način, kako je navedeno u izvještaju, Banka zadržava stroge standarde upravljanja rizicima, smanjujući potencijalne utjecaje političkih i tržišnih faktora. S&P primjećuje da Banka pažljivo upravlja odnosima s entitetima kako bi izbjegla bilo kakav utjecaj koji bi mogao ugroziti njen ugled, te potvrđuje važnost zadržavanja te nezavisnosti radi smanjenja reputacionih rizika.

Prema izvještaju S&P Global Ratings, Banka se posebno izdvaja po svom pažljivom upravljanju kreditnim rizicima, oblasti u kojoj je između 2020. i 2023. godine uspjela značajno smanjiti nivo nenaplativih kredita, sa 21,1 posto na 5,5 posto. Ovaj napredak prati visoka likvidnost, pa tako likvidna sredstva pokrivaju 37 posto ukupne aktive banke, što je iznad prosjeka domaćeg bankarskog sektora. Stabilna baza depozita osigurava dodatnu sigurnost, uz 70 posto depozita koji dolazi od lokalnih građana, što predstavlja stabilan izvor finansiranja.

Planovi za daljnju digitalizaciju i širenje usluga u retail segmentu također su pozitivno ocijenjeni, jer ukazuju na povećanje efikasnosti i profitabilnosti banke u budućnosti.

Stecheni međunarodni rejting dodatno jača poziciju Banke koja tako dokazuje da domaće finansijske institucije, uz odgovorno upravljanje i visok nivo transparentnosti, mogu dostići najviše međunarodne standarde. Ovaj rejting nije samo potvrda trenutnog stanja banke, već i poruka da Naša Banka nastavlja graditi svoju budućnost na temeljima stabilnosti, etičnosti i profesionalizma, bez političkih utjecaja i rizika. Povjerenje koje dolazi s ovim rejtingom dodatno ojačava poziciju banke na domaćem i međunarodnom tržištu, što je posebno važno za klijente i investitore koji traže stabilnog i pouzdanog partnera u svijetu finansija.

ANALIZA POSLOVANJA

Bilans stanja Banke

Ukupna aktiva Banke na dan 31.12.2024. godine iznosi 336,012 miliona KM i veća je za 6,959 miliona KM u odnosu na stanje 31.12.2023. godine što je za 2.11% rast u odnosu na kraj 2023. godine. U odnosu na plan, ukupna aktiva Banke je niža za 4.22%, odnosno za 14,796 miliona KM. Aktiva po zaposlenom u decembru 2024. godine je iznosila 1,639 KM.

Novčana sredstva na dan 31.12.2024. godine iznose 98,585 miliona KM i niži su za 15% u odnosu na kraj prošle godine. U odnosu na plan, novčana sredstva su niža za 20% ili 24,905 miliona KM ako se posmatra navedeni period.

Hartije od vrijednosti na kraju 2023. godine iznose 24,873 miliona KM i niže su za 5,946 miliona KM ili 19%.

Kreditni portfolio na dan 31.12.2024. godine iznosi 206,822 miliona KM. U odnosu na plan, kreditni portfolio je veći za 10%, dok je za 18% (31,109 miliona KM) veći u odnosu na kraj prošle godine. Ako posmatramo kretanje kreditnog portfolija po ranije navedenim segmentima, u odnosu na kraj prošle godine, a možemo izdvojiti stanovništvo čiji su krediti rasli za 14% i SME segment koji je imao rast volumena kredita za 59% u odnosu na kraj prošle godine, dok su krediti u Corporate segmentu takoiđe rasli za 14%.

Odnos bruto kredita i depozita je 77%.

Depoziti klijenata u decembru su viši za 1,805 hiljade KM i iznose 268,286 hiljade KM ako posmatramo isti period prethodne godine. U odnosu na plan, ukupni depoziti su niži za 5.59%.

Od ukupnog iznosa depozita, štedni i depoziti po vidjenju iznose 172,630 hiljade KM dok su oročeni 95,656 hiljade KM. Kada posmatramo oročene depozite, isti su u nivou sa planskim veličinama. Sa strane kretanja u odnosi na kraj prošle godine oročeni depoziti su rasli za 10,642 miliona KM, što je rezultat kontinuiranog rasta u toku 2024. godine.

Ostale obaveze, Banka je u 2023. godini emitovala prvu emisiju ESG obveznica u iznosu od 4,227 hiljada KM, koja je evidentirana na ovoj poziciji do marta 2024. godine, kada je zatvorena. U aprilu 2024. godine, Banka je emitovala i drugu emisiju ESG obveznica, koja je evidentirana na ovoj poziciji, dok je po dobijanju saglasnosti od strane ABRS, u maju 2024. godine, ukupan iznos obveznica od 3,377 hiljada KM knjigovodstveno evidentiran kao **Subordinirani dugovi i obveznice**.

Likvidnost Banke je na zadovoljavajućem nivou, gdje prepoznajemo da LCR na 31.12.2024. godine iznosi 260.57% a NSFR 185.96%.

Bilans uspjeha Banke

Neto kamatni prihod na dan 31.12.2024. godine iznose 10,512 miliona KM i u odnosu na plan su veći za 7.59% dok je za 8.27% veći u odnosu na isti period prošle godine.

Kamatni prihod za posmatrani period je veći za 19%, što je u apsolutnim vrijednostima rast od 2,183 miliona KM u odnosu na isti period prošle godine, dok je za 10% iznad plana, a što je uglavnom ostvarenje ukupnog planiranog targeta kreditnog volumena za 2024. godinu, odnosno i preko planiranih vrijednosti kako je spomenuto kroz bilans stanja, te poboljšanja kvaliteta portfolija i promjena kamatne stope. Od ukupnog kamatnog prihoda, ostvarenog u 2024. godini, 64% je generisano od pravnih lica (od toga su preduzetnici 10%), dok je ostatak od 36% generisan od kredita plasiranih stanovništvu.

Na poziciji, ostali prihodi od kamata i slični prihodi, procentualni odnos je sledeći, od pravnih lica dolazi 83%, dok je stanovništvo učestvovalo sa 17% od ukupnog prihoda.

Prosječna kamatna stopa na novoodobrene plasmane u decembru 2024. godine na nivou Banke iznosi 5,48%. Prosječna kamatna stopa na novoodobrene plasmane na nivou godine je iznosila 5.99%, što je u liniji, odnosno blago iznad prosječne godišnje stope.

Na pozicijama kamatnog rashoda, bilježimo sledeće promjene, u odnosu na plan kamatni rashod je viši za 524 hiljada KM ili 20%, što je u glavnom uticaj pomenutog rasta oročenih depozita stanovništva tokom godine, u odnosu na kraj prošle godine, kamatni rashod je viši za 1,380 hiljada KM. Ako posmatramo po segmentima, fizička lica su generisala 85% ukupnog kamatnog rashoda. Sve navedeno se može pripisati dijelom rastu volumena ukupnih depozita i akcije štednje koja je završena na kraju godine.

Na poziciji, **Ostali rashodi po kamatama i slični rashodi, te poziciji subordinisani dugovi i subordinisane obveznice** evidentirani su i rashodi kamata po ESG obveznicama a u skladu sa kretanjima koja su pojašnjena kroz bilans stanja.

Neto naknade na dan 31.12.2024. godine iznose 9,522 miliona KM i u liniji su sa planskim veličinama, te za 13.83%, odnosno 1,157 bilježe rast u odnosu na isti period prošle godine. U odnosu na isti period

prošle godine Banka bilježi rast po svim vrstama naknada, po svim segmentima koje prepoznajemo na nivou Banke.

Ostali operativni prihodi na dan 31.12.2024. godine iznose 1,790 miliona KM i viši su u odnosu na prošlu godinu za 55%.

Ukupni operativni troškovi na dan 31.12.2024. godine iznose 17,531 miliona KM i u odnosu na planirane veličine, operativni rashodi su veći za 189 hiljada KM ili 1%, dok su za 11.19% veći u odnosu na isti period prošle godine.

Ostali operativni troškovi na dan 31.12.2024. godine iznose 4,716 miliona KM dok su u decembru prošle godine iznosili 4,185 miliona KM i veći su od planiranih za 6% dok su za 13% veći u odnosu na isti period prošle godine.

Dobit prije oporezivanja iznosi **2,503** miliona KM. Tekući porez na dobit je 284 hiljade KM. Neto dobit na dan 31.12.2024. godine iznosi 2,219 miliona KM i veća je od planirane za 23%, ili 409 hiljada KM.

Banka na redovnom mjesečnom nivou, putem sjednica Odbora RECO, pratiti pokazatelje i kretanja bilansa stanja i uspjeha, po segmentima i poslovnim linijama, gdje je to moguće, u poređenju sa planom i prošlom godinom. Sve u cilju kako bi se obezbijedilo kontinuirano poslovanje usklađeno sa poslovnim i strateškim ciljevima Banke, kao i puno apsorbovanje mogućih gubitaka kojima je Banka izložena pri obavljanju aktivnosti.

U decembru 2024. godine dobit prije poreza iznosi 539 hiljada KM.

U odnosu na prethodnu godinu ukupni prihodi su rasli za 17%, a ukupni rashodi su rasli za 18%.

Rast prihoda je uzrokovan rastom kamatnih prihoda od 19%, te rastom svih prihoda od naknada za 14%. Rast kamatnog prihoda usljed rasta kreditnog portfolija Banke, poboljšanja kvaliteta portfolija i promjena kamatne stope, na osnovu planova i zadataka koji su raspoređeni po gore pomenutim segmentima, filijalama i agencijama Banke. Na strani rashoda, aktivno praćenje i upravljanjem kamatnim stopama na oročene depozite.

Operativni rashodi su rasli za pomenutih 11%, a što je u najvećoj mjeri rast na poziciji ostalih poslovnih i direktnih troškova, promjene cijena, kretanja tržišta i inflacije.

Racio ukupnih rashoda i ukupnih prihoda u 2024. godini iznosi 83%.

FINANSIJSKA TRŽIŠTA

U 2024. godini, centralne banke kao i ostala regulatorna tijela bili su usmjereni na uspostavljanje stabilnih cijena, makroekonomsku stabilnost i praćenje rizika poslovanja.

Evropska centralna banka je tokom 2024. godine vršila smanjenje referentnih kamatnih stopa koje su rasle u 2023. godini. Tako je referentna kamatna stopa za depozite, 'deposit facility' tokom 2024. godine smanjivana 4 puta, te je na kraju godine iznosila 3,0%, dok je na početku godine iznosila 4,0%. Prema trenutnim procjenama, referentna stopa mogla bi do kraja 2025. godine pasti i ispod najavljenih 2,0% na 1,75%, nakon čega bi tek u prvom kvartalu 2027. godine mogla zabilježiti rast.

U istom periodu kratkoročna stopa za EUR (ESTR) je takođe evidentirala pad, od cca 3,9% na početku do cca 2,9% na kraju 2024. godine. Šestomjesečni EURIBOR se kretao od cca 3,9% do cca 2,6%, a konstantan pad bilježi od maja 2024. godine.

Bankarski sektor Republike Srpske je u 2024. godini bio stabilan i profitabilan uz visok nivo likvidnosti i rast bruto kredita, te stabilan nivo ostalih pokazatelja poslovanja (ROAA, ROAE, stopa adekvatnosti kapitala).

Banka je i tokom 2024. godine, analogno situaciji u okruženju, poslovnju kao i cjenovnu politiku prilagođavala situaciji u okruženju, u cilju očuvanja kvaliteta i nivoa poslovanja tj. izvora i vrijednosti potraživanja.

U 2023. godini CB BiH donijela je novu Odluku o utvrđivanju i održavanju obavezne rezerve prema kojoj su banke dužne da obaveznu rezervu obračunavaju i održavaju u KM i EUR valuti (za dio obaveza u ostalim i EUR valutama), za razliku od prethodne obaveze banaka da obaveznu rezervu održavaju isključivo u KM valuti. Odluka stupa je stupila na snagu 01.01.2024. godine, ali je naknadnom odlukom CBBH prelazni period definisan do 31.12.2025. godine.

UPRAVLJANJE RIZICIMA

Upravljanje rizicima obuhvata proces identifikacije, mjerenja, procjene, ublažavanja, praćenja i kontrole rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

Sistem upravljanja rizicima je pouzdan i sveobuhvatan, uključen u sve poslovne aktivnosti i obezbeđuje da rizični profil Banke bude u skladu sa utvrđenom sklonošću ka preuzimanju rizika i tolerancijom prema riziku. Sistem upravljanja rizicima je primjeren prirodi, obimu i složenosti poslovanja, odnosno rizičnom profilu Banke.

Cilj sistema upravljanja rizicima jeste osiguranje pravovremene identifikacije i adekvatnog upravljanja svim materijalno značajnim sadašnjim i budućim rizicima koji proističu iz poslovanja Banke, kako bi se ostvario primjeren nivo dobiti korigovane za faktor rizika.

Primarni ciljevi strategije preuzimanja i upravljanja rizicima su sljedeći:

- jačanje svijesti o rizicima, odnosno postizanje takvog nivoa kulture rizika koji odgovara obimu i složenosti poslovanja Banke;
- uspostavljanje sistema upravljanja rizicima kojima je Banka izložena u skladu sa sklonošću Banke ka preuzimanju rizika i tolerancije prema riziku;
- optimizacija odnosa između prinosa i rizika;
- uspostavljanje sklada između veličine i strukture kapitala i značajnosti rizika.

Fundamentalni stav prema riziku i upravljanju rizicima se manifestuje kroz principe Politika za upravljanje pojedinačnim rizicima, trenutnu i planiranu sklonost ka preuzimanju rizika, kao i strukturu i pozicioniranje upravljanje rizicima u okviru Banke.

Osnovni principi upravljanja rizicima su:

- jasna unutrašnja organizacija sa razdvojenim funkcijama preuzimanja rizika i kontrole tih rizika na način da sprječava konflikt interesa među zaposlenima i organizacionim jedinicima;
- jasno definisane, transparentne i konzistentne linije odgovornosti;
- dosljedno poštovanje usvojenih Politika i ostalih internih i regulatornih akata koji regulišu oblast upravljanja rizicima;
- kontinuirano unapređenje alata i izvještaja u cilju sveobuhvatnog praćenja, kontrole i izvještavanja o rizicima;
- uključivanje analize rizika u proces donošenja odluka na strateškom i operativnom nivou, kako bi se spriječilo preuzimanje vrlo nestabilnih izloženosti sa potencijalno štetnim ishodom;
- jačanje kulture rizika u okviru organizacije Banke koja će podržati stavove o riziku navedene u Strategiji;
- imajući u vidu materijalno značajne rizike, Banka će koristiti pristup najbolje bankarske prakse;
- u slučaju nejasne rizične situacije ili sumnji vezanih za metodologiju, princip opreznosti će imati prednost;
- optimalno korišćenje kapitala i njegova respodjela među segmentima poslovanja;
- fokusiranje na diversifikaciju kako bi se izbjegla velika koncentracija na nivou portfolija;
- upravljanje rizicima i ICAAP/ILAAP su primarno fokusirani na kontinuitet poslovanja (engl. going concern). Dodatni zahtjevi – posebno oni koji su propisani od strane regulatora – moraju biti ispunjeni tako što će se održavati adekvatan nivo kapitala i likvidnosti;

- materijalno značajne promjene u ključnim oblastima preuzimanja rizika ili poslovnih strategija analizira se sa svih relevantnih aspekata rizika, sa težištem na rizičnom profilu, adekvatnosti kapitala i ispunjenju zahtjeva likvidnosti;
- generalno, Banka će fokusirati svoje izloženosti isključivo na one linije poslovanja u kojima posjeduje stručnost neophodnu za procjenu specifičnih rizika.

Banka kontinuirano identifikuje, odnosno utvrđuje rizike kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju, te analizira uzroke nastanka izloženosti rizicima.

U tabeli ispod dat je pregled vrsta i definicija svih pojedinačnih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju svrstanih u odgovarajuće grupe rizika.

Grupa rizika	Vrsta rizika	Definicija
Kreditni rizici	Kreditni rizik	Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka usljed neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci.
	Rizik koncentracije	Rizik koji direktno ili indirektno proizilazi iz izloženosti Banke prema istom ili sličnom izvoru nastanka rizika, odnosno istoj ili sličnoj vrsti rizika, a odnosi se na izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica, grupu izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika, kao što su privredni sektori, geografska područja, vrste proizvoda i instrumenti kreditne zaštite, uključujući i indirektnu izloženosti prema pružaocu kreditne zaštite.
	Rizik transfera	Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka zbog spriječenosti Banke da naplati potraživanja iskazana u valuti koja nije zvanična valuta zemlje porijekla dužnika, i to usljed ograničenja plaćanja obaveza prema povjericima iz drugih država u određenoj valuti koja je utvrđena aktima državnih i drugih organa iz države porijekla dužnika.
	Kreditno-devizni rizik	Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka kojem je dodatno izložena Banka ukoliko odobrava plasmane u stranoj valuti ili sa deviznom klauzulom i koji proizilazi iz dužnikove izloženosti deviznom riziku.
	Rezidualni rizik	Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka ako su tehnike ublažavanja kreditnog rizika manje efikasne nego što se očekuje ili njihova primjena nedovoljno utiče na smanjenje rizika kojima je Banka izložena.
	Rizik migracije	Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka zbog promjene fer vrijednosti kreditne izloženosti, a kao posljedica promjene rejtinga klijenta.
	Rizik namirenja	Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka zbog razlike u ugovorenoj cijeni namirenja za određeni dužnički, vlasnički, devizni ili robni instrument i njene sadašnje vrijednosti.

Grupa rizika	Vrsta rizika	Definicija
	Rizik slobodne isporuke	Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka kada je plaćanje hartija od vrijednosti, valute ili robe izvršeno prije nego što su primljeni ili je predmetna isporuka izvršena prije nego što su oni plaćeni, odnosno ako obavljeno plaćanje ili izvršena isporuka nije u skladu sa očekivanom vremenskom dinamikom.
Tržišni rizici	Devizni rizik	Rizik promjene deviznog kursa i/ili promjene cijene zlata.
	Rizik pozicije	Rizik promjene cijene hartija od vrijednosti ili kod derivativnog finansijskog instrumenta promjene cijene odnosnog (osnovnog) instrumenta.
	Robni rizik	Rizik promjene cijene robe.
	Kamatni rizik u bankarskoj knjizi	Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka po osnovu pozicija iz bankarske knjige usljed promjene kamatnih stopa.
Operativni rizici	Operativni rizik	Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka usljed propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih internih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci kao i usljed nastupanja nepredvidivih eksternih događaja
	Pravni rizik	Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka usljed pokrenutih sudskih sporova zbog neispunjenja ugovorne ili zakonske obaveze, donošenja poslovnih odluka za koje se utvrdi da nisu sprovodive, negativno utiču na poslovanje ili finansijski položaj banke.
	Rizik eksteralizacije	Zajednički naziv za sve rizike koji nastaju kada Banka ugovorno povjerava drugoj strani (pružaoциma usluga) obavljanje aktivnosti koje bi inače sama obavljala.
	Rizik informacionog sistema	Rizik koji proizilazi iz korišćenja informacione tehnologije, odnosno informacionog sistema.
	Rizik modela	Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka zbog donošenja poslovnih odluka i odluka u vezi sa upravljanjem rizicima koje bi se zasnivale na rezultatima internih modela, uključujući modele za utvrđivanje internih kapitalnih zahtjeva, cijena proizvoda, vrednovanje finansijskih instrumenata i slično. Gubici bi mogli nastati zbog neadekvatnih polaznih postavki modela, grešaka u implementaciji modela ili nepravilne upotrebe modela.

Grupa rizika	Vrsta rizika	Definicija
Rizici likvidnosti	Rizik likvidnosti izvora finansiranja	Proizilazi iz mogućnosti da Banka neće biti sposobna da izmiri svoje dospjele novčane obaveze zbog povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja.
	Rizik tržišne likvidnosti	Proizilazi iz mogućnosti da Banka neće biti sposobna da izmiri svoje dospjele novčane obaveze zbog otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu.
	Rizik likvidnosti po valutama	Proizilazi iz mogućnosti da Banka neće biti sposobna da izmiri svoje dospjele novčane obaveze zbog povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja, mjereno u različitim valutama.
	Rizik odliva depozita stanovništva	Proizilazi iz mogućnosti da dođe do odliva depozita usljed geopolitičkih dešavanja, postojećeg rasta inflacije, zbog čega može doći do poremećaja na bankarskom tržištu i masovnog povlačenja depozita stanovništva.
	Rizik odliva depozita koji potiču od ostalih sektora (osim stanovništva)	Proizilazi iz mogućnosti da dođe do odliva depozita usljed geopolitičkih dešavanja, postojećeg rasta inflacije, zbog čega može doći do poremećaja na bankarskom tržištu i masovnog povlačenja depozita.
Ostali rizici	Rizik zemlje	Rizik koji se odnosi na zemlju porijekla lica prema kojima je Banka izložena i predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od dužnika iz razloga koji su posljedica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla dužnika.
	Političko-ekonomski rizik	Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka zbog spriječenosti Banke da naplati potraživanja usljed ograničenja utvrđenih propisima/aktima državnih i drugih organa iz zemlje porijekla dužnika, kao i opštih i sistemskih prilika u toj državi.
	Rizik prekomjerne finansijske poluge	Rizik koji proizilazi iz ranjivosti Banke zbog finansijske poluge ili potencijalne finansijske poluge i koji može dovesti do neželjenih izmjena njenog poslovnog plana, uključujući prisilnu prodaju imovine, što može imati za rezultat gubitke ili prilagođavanje vrijednosti njene preostale imovine.
	Reputacioni rizik	Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka usljed gubitka povjerenja u integritet Banke do kojeg dolazi zbog negativnog javnog mišljenja o poslovanju Banke ili aktivnostima članova Uprave Banke, bez obzira da li postoji ili ne postoji osnov za takvo javno mišljenje.

Grupa rizika	Vrsta rizika	Definicija
	Rizik upravljanja	Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka zbog toga što Banka zbog svoje veličine i/ili kompleksnosti poslovanja ima ograničen kapacitet za uspostavljanje adekvatnih upravljačkih mehanizama, sistema i kontrola.
	Rizik usklađenosti poslovanja	Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka usljed propuštanja usklađivanja poslovanja sa zakonom i drugim propisima kojima se uređuje poslovanje banaka, te internim aktima Banke, a posebno obuhvata rizik od sankcija Agencije.
	Poslovni rizik	Negativna neočekivana promjena obima poslovanja i/ili profitnih marži Banke koja može dovesti do značajnih gubitaka i na taj način umanjiti tržišnu vrijednost Banke. Do poslovnog rizika, prije svega, može doći zbog značajnog pogoršanja tržišnog okruženja i promjena u tržišnoj konkurenciji ili ponašanju potrošača na tržištu.
	Rizik profitabilnosti (zarade)	Rizik koji nastaje zbog neodgovarajuće strukture i raspodjele zarade ili nemogućnosti Banke da obezbijedi odgovarajući, stabilan i održiv nivo profitabilnosti.
	Rizik ulaganja	Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka zbog promjena tržišnih vrijednosti ulaganja Banke u fiksnu imovinu i ulaganja u druga pravna lica.
	Rizik kapitala	Odnosi se na neodgovarajuću strukturu kapitala da podrži obim i prirodu poslovnih aktivnosti Banke ili na poteškoće sa kojima se suočava Banka prilikom pribavljanja novih izvora kapitala, posebno u slučajevima kada postoje hitne potrebe za povećanjem kapitala ili u nepovoljnim uslovima.
	Strateški rizik	Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka usljed nepostojanja odgovarajućih politika i strategija, te njihovog neadekvatnog sprovođenja, kao i usljed promjena u okruženju u kome Banka posluje ili izostanka odgovarajućeg reagovanja Banke na te promjene.
	Rizik nesavjesnog poslovanja (engl. conduct risk)	Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka zbog neprimjerenog pružanja finansijskih usluga, uključujući slučajeve namjernog ili nenamjernog kršenja pravila i propisa od strane zaposlenih, menadžmenta ili same Banke.
	Rizik od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti	Predstavlja mogućnost da klijent zloupotrebi Banku za pranje novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti i da neki poslovni odnos, transakcija ili proizvod budu posredno ili neposredno upotrebljeni za pranje novca i/ili finansiranje terorističkih aktivnosti.

Grupa rizika	Vrsta rizika	Definicija
	Klimatski rizici i rizici povezani sa životnom sredinom	Predstavljaju dio ESG rizika, odnosno rizike koji mogu imati negativan finansijski uticaj na Banku, a koji bi proizašli iz izloženosti Banke fizičkom riziku (uticaj faktora životne sredine na klijente Banke ili imovinu u koju je Banka uložila kao npr. šumski požari, porast nivoa mora, poplave, suše i sl.) ili riziku tranzicije (prelazak klijenata Banke na ekološki održivo poslovanje ili druge imovine u koju je Banka ulagala kao npr. prelazak na CO2 neutralno poslovanje i sl.), a koji su uzrokovani ili povezani sa klimatskim promjenama.

Banka definiše svoju sklonost ka preuzimanju rizika (engl. risk appetite) koja obuhvata određivanje namjere za preuzimanje rizika kao i određivanje tolerancije prema riziku u smislu definisanja nivoa rizika koji Banka smatra prihvatljivim u ostvarenju poslovne strategije i ciljeva.

Banka podstiče jačanje kulture rizika koja će u potpunosti podržavati okvir o sklonosti ka preuzimanju rizika (engl. Risk Appetite Framework - RAF). RAF predstavlja dinamičku kategoriju i on se kontinuirano usklađuje sa stratejskim i poslovnim planovima Banke.

Osnovni principi na kojima se zasniva RAF su sljedeći:

- raspolaganje ključnim informacijama i pretpostavkama koje se koriste za strategijske i poslovne planove;
- povezivanje sa kratkoročnim i dugoročnim strategijskim, kapitalnim i finansijskim planovima, kao i kompenzacionim planovima;
- uspostavljanje iznosa rizika koji je Banka spremna da prihvati u potrazi za svojim strategijskim i operativnim planovima;
- određivanje za svaki pojedinačno značajan rizik, kao i za ukupne rizike, maksimalnog nivoa (odnosno kapaciteta) rizika koji je Banka spremna da preuzme (odnosno u okviru koga će poslovati) vodeći računa o apetitu za pojedinačan i ukupne rizike, kao i kapacitetu rizičnosti i rizičnom profilu;
- kvantitativni mjere – koje se mogu prenijeti u limite rizika;
- kvalitativne izjave – koje jasno artikulišu motivaciju za preuzimanje ili izbjegavanje pojedinih tipova rizika, uključujući reputacioni i druge rizike;
- gledanje u budućnost uz primjenu scenarija iz testiranja otpornosti na stres.

Stub okvira za preuzimanje rizika (engl. Risk Appetite Framework - RAF) predstavlja Iskaz o sklonosti ka preuzimanju rizika (engl. Risk Appetite Statement - RAS). RAS se može definisati kao skup (kvantitativnih) mjera i (kvalitativnih) izjava kojim se definiše željeni, odnosno ciljani rizični profil Banke. Njime se uspostavljaju ciljani nivoi izloženosti pojedinačnim rizicima, te nivoi prekoračenja (operativni limiti) postavljenih ciljanih nivoa iznad / ispod kojih Banka preduzima odgovarajuće mjere kako bi izloženost konkretnom riziku vratila na željeni nivo.

Prilikom utvrđivanja sklonosti ka preuzimanju rizika, u obzir se uzimaju kvantitativne i kvalitativne informacije, stručne procjene i drugi faktori iz makroekonomskog okruženja koji utiču ili mogu uticati na odnos Banke prema rizicima.

Limiti izloženosti rizicima predstavljaju usvojena kvantitativna ograničenja i mjere za preuzimanje rizika i njihove koncentracije po proizvodima, poslovima, poslovnim linijama i drugim kriterijumima upravljanja rizicima, koji Banci omogućavaju alokaciju rizika po poslovnim linijama i vrstama rizika, uzimajući u obzir usvojenu sklonost ka preuzimanju rizika i sposobnost podnošenja rizika. Sistem limita je ključni dio sveobuhvatnog upravljanja rizicima u Banci, jer se na taj način sprječava prekomjerno preuzimanje rizika. Predloženi limiti se revidiraju svake godine, a po potrebi i češće u slučaju bitnih

promjena strategije poslovanja Banke i/ili makroekonomskog okruženja. Oni se međusobno usklađuju sa poslovnim planovima, planom kapitala, rezultatima testiranja otpornosti na stres i ICAAP-a/ILAAP-a.

Ublažavanje rizika (engl. risk mitigation) je skup strateških odluka, metoda, kriterijuma i postupaka za prihvatanje, izbjegavanje, smanjenje ili prenos utvrđenog nivoa rizika. Prilikom definisanja mjera za ublažavanje rizika u obzir se uzimaju rizični profil, odnosno sklonost ka preuzimanju rizika i tolerancija prema rizicima. Mjere za ublažavanje rizika po pojedinačnim vrstama rizika opisane su u uspostavljenim strategijama, programima i politikama koje se odnose na pojedinačne rizike.

Testiranje otpornosti na stres je tehnika upravljanja rizicima koja se koristi za procjenu potencijalnog uticaja specifičnih događaja i/ili promjene više relevantnih faktora rizika na finansijsko stanje Banke ili na određeni portfolio izloženosti Banke. Testiranje otpornosti na stres je sastavni dio procesa upravljanja rizicima Banke i predstavlja važan instrument pri utvrđivanju interne adekvatnosti kapitala i likvidnosti Banke, sposobnosti podnošenja rizika, te sklonosti ka preuzimanju rizika i limita rizika.

Banka redovno, a najmanje jednom godišnje, provodi sveobuhvatno testiranje otpornosti na

stres za sve značajne rizike. U slučaju značajnije promjene u rizičnom profilu Banke, makroekonomskom okruženju ili poslovima Banke, testiranje otpornosti na stres se provodi i češće.

Redovnim praćenjem, kontrolom i izvještavanjem o izloženostima rizicima i rizičnom profilu Banke omogućeno je pravovremeno, tačno i dovoljno informisanje svih relevantnih nivoa upravljanja u Banci u cilju donošenja poslovnih odluka i odluka o upravljanju rizicima, odnosno za sigurno i stabilno poslovanje Banke.

Banka je uspostavila adekvatan sistem upravljanja rizicima, koji je srazmjeran veličini i internoj organizaciji Banke, te vrsti, obimu i složenosti poslova Banke, odnosno poslovnom modelu, rizičnom profilu Banke i utvrđenoj sklonosti ka preuzimanju rizika Banke. Sistem upravljanja rizicima obuhvata adekvatne procese i postupke za utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje, ograničavanje i ublažavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima Banke te adekvatne postupke interne procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP) i likvidnosti (ILAAP) Banke.

Politike upravljanja pojedinačnim rizicima

Na osnovu Strategije preuzimanja i upravljanja rizicima Banka je razvila set politika, procedura i uputstava koji se odnose na pojedinačne rizike u kojima su definisani postupci identifikovanja, procjene, mjerenja, nadgledanja i izvještavanja, kao i način organizovanja pojedinačnih procesa upravljanja rizikom i uloga i odgovornosti nadležnih organizacionih djelova Banke u pogledu svake vrste rizika.

Najznačajniji rizici kojima je Banka izložena u svome poslovanju su: kreditni rizik, rizik koncentracije, devizni rizik, kamatni rizik u bankarskoj knjizi (opisan je u poglavlju 9), operativni rizik i rizik likvidnosti.

Kreditni rizik

Kreditni rizik je postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka usljed neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci.

Primarni ciljevi upravljanja kreditnim rizikom su sljedeći:

- uspostavljanje primjerenog okruženja za kreditni rizik;
- poslovanje u skladu sa dobrim postupcima za odobravanje kredita;
- održavanje primjerenog postupka za administraciju, mjerenje i praćenje kredita;
- osiguranje primjerene kontrole nad kreditnim rizikom;
- ostvarivanje planovima definisanog obima i strukture portfolija kredita uz ispunjavanje zakonskih i internih kriterijuma Banke;
- maksimizacija stope povrata Banke usklađene za rizik održavanjem izloženosti kreditnom riziku unutar prihvatljivih parametara.

Proces upravljanja kreditnim rizikom obuhvata: identifikaciju u skladu sa usvojenim procedurama, mjerenje i procjenu korištenjem propisanih internih metodologija, praćenje i kontrolu prema utvrđenim procedurama, kao i primjenu tehnika ublažavanja tog rizika, korištenjem instrumenata kreditne zaštite, definisanje limita i izvještavanje o izloženosti kreditnom riziku.

Kreditni rizik Banke uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Banci kao i kvalitetom instrumenata obezbjeđenja potraživanja Banke. Identifikacija kreditnog rizika započinje podnošenjem zahtjeva za odobrenje plasmana, a vrše je organizacioni dijelovi Banke u vidu poslovne mreže (koji preuzimaju rizike).

Banka upravlja kreditnim rizikom na nivou pojedinačnih plasmana i na nivou ukupnog portfolija.

Banka je obezbijedila jasnu operativnu i organizacionu razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija (Sektor prodaje i organizaciona mreža Banke u vidu Filijala) od funkcije preuzimanja rizika (Sektor za upravljanje kreditnim rizikom), mjerenja i kontrole rizika (Sektor za integrisano upravljanje rizicima), uključujući i upravljačke i rukovodne nivoe, primjenjujući fundamentalni princip „4 oka” u odobravanju plasmana.

Banka je uspostavila odgovarajući kreditni proces koji je primjeren njenoj veličini i kompleksnosti operacija, a koji obuhvata:

- odobravanje izloženosti;
- praćenje rizičnosti izloženosti;
- analizu izloženosti kreditnom riziku;
- sistem ranog upozorenja na povećanje kreditnog rizika;
- postupanje sa nekvalitetnim i restrukturiranim izloženostima;
- raspoređivanje izloženosti u nivoe kreditnog rizika;
- sadržaj i vođenje kreditnog dosijea.

Prilikom odobravanja kreditne izloženosti, te svakog povećanja kreditne izloženosti, Banka na sveobuhvatan i adekvatan način vrši procjenu kreditne sposobnosti dužnika, sa njim povezanih lica koji predstavljaju jedan rizik za Banku, te ostalih učesnika u kreditu. Procjena kreditne sposobnosti dužnika se vrši putem rejting modela koji su propisani za različite portfolio segmente u zavisnosti od vrste i prirode klijenata. Koriste se četiri rejting šeme za svaku vrstu klijenta.

Prije odobravanja plasmana Filijale i Sektor za upravljanje kreditnim rizicima (u skladu sa svojim ovlaštenjima) su dužni da:

- adekvatno procijene kreditnu sposobnost dužnika i prilikom analize naplativosti plasmana prvo uzmu u obzir kreditnu sposobnost dužnika (primarni izvor otplate u vidu tokova gotovine), a primljeni instrument obezbjeđenja za taj plasman posmatraju kao isključivo sekundarni izvor otplate;
- procijene kvalitet, utrživost, raspoloživost i vrijednost, te pravnu valjanost instrumenata obezbjeđenja, a na osnovu mišljenja pribavljenog od strane Sektora za opšte, pravne i poslove bezbjednosti;
- ukoliko je kao instrument obezbjeđenja ponuđeno jemstvo treće strane, Banka je dužna procijeniti i njegovu kreditnu sposobnost;
- banka će prilikom procjene kreditne sposobnosti dužnika izvršiti detaljnu analizu svih povezanih pravnih i fizičkih lica čije poslovanje ima uticaj na kreditnu sposobnost dužnika i kratku analizu ostalih povezanih lica;
- politika prihvatljivih kolaterala i upravljanja kolateralom opisuje stav Banke prema kolateralima koji se uzimaju pod zalog.

Banka kontinuirano, minimalno jednom godišnje, vrši proces praćenja plasmana tokom trajanja pravnog odnosa na kojem je zasnovana predmetna izloženost, a što podrazumjeva:

- ispunjavanje uslova iz ugovora od strane dužnika;
- korištenje plasiranih sredstava u skladu sa odobrenom / ugovorenom namjenom;
- kvalitet kolaterala;
- naplatu potraživanja.

Praćenje pojedinačnih plasmana je uspostavljeno tako da omogućava pravovremeno preduzimanje odgovarajućih mjera sa ciljem smanjenja kreditnog rizika u slučaju pogoršanja kreditne sposobnosti dužnika ili pružaoca instrumenta obezbjeđenja ukoliko je to treća strana.

Procedurom upravljanja kreditnim rizikom se utvrđuje prikupljanje i praćenje svih relevantnih informacija koje mogu upućivati na povećanje rizičnosti plasmana i instrumenta obezbjeđenja istog, kao i izvještavanje o tim informacijama svih ovlaštenih zaposlenih uključenih u proces upravljanja kreditnim rizikom, kako bi se blagovremeno i adekvatno vršila procjena rizičnosti plasmana.

Banka je uspostavila sistem za kontinuiranu analizu strukture, kvaliteta i trendova kreditnog portfolija, uključujući i analizu rizika koji proizilaze iz koncentracija prisutnih u kreditnom portfoliju. Navedene analize Banka uzima u obzir prilikom definisanja strategija i politika kreditnog rizika i upravljanje kreditnim rizikom.

U svrhu praćenja kreditnog rizika na nivou pojedinačnih izloženosti, Banka je formirala Odbor za kontrolu kvaliteta kreditnog portfolija, koji na mjesečnom nivou vrši analizu kreditnog portfolija, te daje naloge za dalje postupanje po plasmanima sa povećanim kreditnim rizikom i prati realizaciju datih naloga.

Praćenje i analiza kreditnog rizika na nivou ukupnog portfolija se vrši između ostalog, putem održavanja sjednica Odbora za upravljanje rizicima (RICO).

Banka je uspostavila sistem ranog otkrivanja povećanja kreditnog rizika (engl. Early Warning System - EWS). Svrha EWS-a je prevencija tranzicije klijenata u status nekvalitetne aktive. On predstavlja posrednu kategoriju između klijenata koji su u statusu redovne otplate i onih koji su pod tretmanom funkcije odgovorne za

praćenje i postupanje sa problematičnim plasmanima.

Banka je definisala kvantitativne i kvalitativne kriterijume koji se analiziraju, te ukoliko su ispunjeni neki od pokazatelja klijent će se uvrstiti na listu posmatranja te će imati pojačan monitoring jer su to klijenti na koje treba obratiti posebnu pažnju jer postoji opasnost da oni mogu preći u nekvalitetnu aktivu (engl. nonperforming loan – NPL).

Svi postupci i kriterijumi u vezi sa nekvalitetnim i restrukturiranim izloženostima definisani su internim aktima Banke. Banka je uspostavila Odjeljenje za ranu naplate u okviru Sektora za upravljanje kreditnim rizikom, Odjeljenje za kasnu naplatu u okviru Sektora za pravne poslove i kasnu naplatu, te Odbor za problematična potraživanja kao nezavisne i odvojene funkcije od funkcija ugovaranja transakcija.

Na kvartalnom nivou, Banka analizira uticaj nekvalitetnih izloženosti na regulatorni kapital, profitabilnost, likvidnost i ostale pokazatelje Banke (između ostalog kroz sjednice RICO-a).

U cilju smanjenja kreditnog rizika Banka koristi odgovarajuće instrumente kreditne zaštite koji su propisani Politikom prihvatljivih kolaterala i upravljanja kolateralom. Prilikom provjere kolaterala, posebno se obraća pažnja na mogućnost naplate iz primljenih instrumenata kreditne zaštite u prihvatljivom roku, te održivosti njihove vrijednosti u toku trajanja plasmana koji obezbjeđuju.

Sektor za integrisano upravljanje rizicima sprovodi godišnje stres testiranje solventnosti za svrhe ICAAP-a, odnosno interno mjerenje kapitala. Osnovna metodološka postavka stresnog scenarija solventnosti za kreditni rizik je bazirana na definisanju više različitih potencijalnih scenarija koja su vjerovatna u uslovima stresa. Scenarija se mogu kombinovati ili primjenjivati pojedinačno. Banka uključuje više od jednog scenarija radi što preciznijeg obuhvata uticaja stresnih (vanrednih) situacija na kapital Banke.

Rizik koncentracije

Rizik koncentracije je rizik koji direktno ili indirektno proizilazi iz izloženosti Banke prema istom ili sličnom izvoru nastanka rizika, odnosno istoj ili sličnoj vrsti rizika, a odnosi se na izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica, grupu izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika, kao što su privredni sektori, geografska područja, vrste proizvoda i instrumenti kreditne zaštite, uključujući i indirektnu izloženosti prema pružaocu kreditne zaštite.

Upravljanje rizikom koncentracije obuhvata redovno praćenje koncentracije koja se odnosi na jedno lice ili grupu povezanih lica, koncentracije koja se odnosi na grupu izloženosti koje povezuju isti ili slični izvori nastanka rizika kao što su isti privredni sektor, geografsko područje, istovrsni poslovi, ista vrsta proizvoda, primjena istih tehnika smanjenja kreditnog rizika (isti instrument kreditne zaštite ili isti davalac kreditne zaštite), koncentracije koja se odnosi na cijeli kreditni portfolio.

Mjerenje rizika koncentracije se vrši kroz obračun učešća pojedinih segmenata u ukupnom portfoliju. Veća izloženost prema jednoj vrsti nosi sa sobom veću dozu rizičnosti koncentracije.

Koncentracija se prati po sljedećim kriterijumima:

- izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica;
- koncentracija top 20 izloženosti;
- koncentracija po privrednim sektorima (u skladu sa klasifikacijom djelatnosti od strane Zavoda za statistiku Republike Srpske);
- koncentracija po geografskom području (u skladu sa aktuelnim Prostornim planom Republike Srpske koji usvaja nadležno ministarstvo Vlade Republike Srpske; ostale izloženosti u zemlji se dodatno prate na organizacione jedinice Brčko Distrikta i Federacije BiH a izloženosti u inostranstvu se prate prema zemljama).

Rizik koncentracije je rizik koji direktno ili indirektno proizilazi iz izloženosti Banke prema istom ili sličnom izvoru nastanka rizika, odnosno istoj ili sličnoj vrsti rizika, a odnosi se na izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica, grupu izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika, kao što su privredni sektori, geografska područja, vrste proizvoda i instrumenti kreditne zaštite, uključujući i indirektnu izloženost prema pružaocu kreditne zaštite.

Upravljanje rizikom koncentracije obuhvata redovno praćenje koncentracije koja se odnosi na jedno lice ili grupu povezanih lica, koncentracije koja se odnosi na grupu izloženosti koje povezuju isti ili slični izvori nastanka rizika kao što su isti privredni sektor, geografsko područje, istovrsni poslovi, ista vrsta proizvoda, primjena istih tehnika smanjenja kreditnog rizika (isti instrument kreditne zaštite ili isti davalac kreditne zaštite), koncentracije koja se odnosi na cijeli kreditni portfolio.

Mjerenje rizika koncentracije se vrši kroz obračun učešća pojedinih segmenata u ukupnom portfoliju. Veća izloženost prema jednoj vrsti nosi sa sobom veću dozu rizičnosti koncentracije.

Koncentracija se prati po sljedećim kriterijumima:

- izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica;
- koncentracija top 20 izloženosti;
- koncentracija po privrednim sektorima (u skladu sa klasifikacijom djelatnosti od strane Zavoda za statistiku Republike Srpske);
- koncentracija po geografskom području (u skladu sa aktuelnim Prostornim planom Republike Srpske koji usvaja nadležno ministarstvo Vlade Republike Srpske; ostale izloženosti u zemlji se dodatno prate na organizacione jedinice Brčko Distrikta i Federacije BiH a izloženosti u inostranstvu se prate prema zemljama).

Sektor za integrisano upravljanje rizicima sprovodi godišnje stres testiranje solventnosti za svrhe ICAAP-a, odnosno interno mjerenje kapitala. Osnovna metodološka postavka stresnog scenarija solventnosti za rizik koncentracije je bazirana na principu penalizovanja učešća velikih izloženosti u kapitalu Banke u skladu sa Odlukom o velikim izloženostima.

Banka definiše zone izloženosti koje se određuju kao procenat izloženosti u odnosu na regulatorni kapital. Nakon što se odrede procenti izloženosti po zonama, efekat stres testa na kapital se izračunava tako što se penali koji su definisani po zonama uvećaju za određeni procenat.

Devizni rizik

Devizni rizik je rizik promjene deviznog kursa i/ili promjene cijene zlata.

Predmet upravljanja deviznim rizikom predstavljaju sve bilansne i vanbilansne pozicije imovine i obaveza Banke koje su izložene uticaju deviznog rizika, odnosno neto otvorene devizne pozicije imovine i obaveza i neto otvorene pozicije u zlatu, koje mogu prouzrokovati negativan efekat na rezultat i kapital Banke usljed promjene deviznog kursa.

Osnovni principi upravljanja deviznim rizikom su:

- održavanje nivoa deviznog rizika, koji omogućava minimiziranje negativnog uticaja promjene deviznih kurseva;
- dnevno praćenje internih limita u okviru kojih se trebaju kretati visine individualne (otvorene) devizne pozicije;
- svaka neto otvorena pozicija koja je veća od crvenog internog limita se mora odmah prijaviti Upravi Banke;
- kršenje limita u toku dana je dozvoljeno pod uslovom da na kraju dana izloženost bude u okviru definisanog regulatornog limita.

Banka je uspostavila sistem upravljanja deviznim rizikom kojim se identifikuje i procjenjuje uticaj aktivnosti Banke na njenu izloženost deviznom riziku, odnosno, identifikuje i procjenjuje njihov uticaj na rezultat i kapital Banke.

Upravljanje deviznim rizikom Banke podrazumijeva integrisan proces koji obuhvata:

Devizni rizik nastaje od trenutka izvršenja operacije, odnosno zaključenja posla usljed kojeg nastaje otvorena devizna pozicija koja utiče i na finansijski rezultat koji se iskazuje u bilansu Banke.

Identifikacijom deviznog rizika Banka na sveobuhvatan način blagovremeno identifikuje uzroke/faktore koji dovode do nastanka deviznog rizika, što podrazumijeva utvrđivanje tekuće izloženosti otvorenoj deviznoj poziciji.

Mjerenje deviznog rizika se sprovodi na dnevnom nivou za individualnu deviznu poziciju Banke preko noći i deviznu poziciju Banke. Izloženost deviznom riziku proističe iz dvije njegove komponente: veličine devizne pozicije i promjene kursa (volatilnosti) valuta na koje se ta devizna pozicija odnosi. Veličina devizne pozicije je ključni parametar u upravljanju deviznim rizikom na koji Banka direktno utiče, dok je promjena cijena valuta (volatilnost valuta) tih deviznih pozicija eksternog karaktera na koju Banka nema uticaj (egzogena varijabla).

Pod ublažavanjem deviznog rizika, podrazumijeva se diversifikacija, prenos, smanjenje i/ili izbjegavanje rizika, a Banka ga sprovodi putem uspostavljanja sistema limita za ograničavanje deviznog rizika, odnosno održavanja rizika na prihvatljivom nivou imajući u vidu svoj rizični profil i sklonost ka preuzimanju rizika.

Osnovni limiti za devizni rizik proizilaze iz Odluke o minimalnim standardima za upravljanje deviznom rizikom banaka kojim su uspostavljene minimalne vrijednosti.

Banka je u skladu sa sistemom semafora uspostavila svoje interne limite koji služe kao indikatori upozorenja za preduzimanje mjera kojima će svesti identifikovana prekoračenja u interno propisani okvir.

Pod praćenjem i kontrolom deviznog rizika podrazumijeva se učestalost i način praćenja rizika, kao i praćenje i kontrola limita u okviru uspostavljenog sistema limita.

Radi pravovremenog upravljanja deviznim rizikom, Sektor za integrisano upravljanje rizicima dnevno kontroliše kretanja deviznog rizika, odnosno iskorišćenost ukupnih limita, kako bi se omogućilo blagovremeno preduzimanje mjera u cilju održavanja deviznog rizika u okviru definisanih internih limita.

Praćenje deviznog rizika obuhvata i projekciju rizika u cilju umanjivanja buduće izloženosti Banke deviznom riziku. Promjene koje mogu da imaju uticaj na buduću otvorenu deviznu poziciju, odnose se na: zahtjeve klijenata za kupovinu/prodaju valuta, obavještenja o planiranim realizacijama kreditnih zahtjeva koji u sebi sadrže valutnu klauzulu, obavještenja o prijevremenom vraćanju indeksiranih kredita i ostalih informacija relevantnih za promjenu pozicija u deviznom riziku.

Stres testovi predstavljaju procjenu uticaja ekstremnih tržišnih oscilacija na poslovanje Banke. Stres testovi koji se primjenjuju bazirani su na ekstremnom scenariju, koji podrazumijeva naglu promjenu u istom smjeru svih valuta (izuzev

EUR obzirom na postojanje valutnog odbora u Bosni i Hercegovini). Time se želi vidjeti osnovna struktura deviznog portfolija.

Banka primjenjuje stres testove koji podrazumijevaju istovjetnu, hipotetičku promjenu svih valuta u portfoliju za +20%, -20% i +10% u istom smjeru. Rezultati stres testova unose se u Izveštaj o limitima za devizni rizik i na taj način mjeri se njihov uticaj na kapital na mjesečnom nivou. Izveštaj o stres testu se dostavlja na mjesečnom nivou RICO odboru.

Sektor za integrisano upravljanje rizicima sprovodi godišnje stres testiranje solventnosti za svrhe ICAAP-a, odnosno interno mjerenje kapitala. Osnovna metodološka postavka stresnog scenarija solventnosti za devizni rizik je bazirana na VaR (engl. Value at Risk) modelu gdje se uticaj računa kao razlika između vrijednosti VaR-a sa nivoom pouzdanosti od 99,9% i 99%. Na taj način se iskazuje stresni šok koji se može ponoviti na osnovu istorijskih kretanja deviznih kurseva i dobijene empirijske distribucije.

Operativni rizik

Operativni rizik je postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka usljed propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih internih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci kao i usljed nastupanja nepredvidivih eksternih događaja.

Efikasno upravljanje i kontrola nad operativnim rizicima olakšava Banci da postigne svoje poslovne ciljeve. Sistem upravljanja operativnim rizicima je osmišljen tako da spriječi i ublaži gubitke koje Banka može imati kao rezultat realizacije ovih rizika.

Osnovni principi upravljanja operativnim rizicima su:

- okvir za upravljanje operativnim rizikom pruža najvišem rukovodstvu Banke potpune i adekvatne informacije o operativnim rizicima;
- operativni rizik se odnosi na sve aktivnosti zaposlenih, procese, proizvode i sisteme Banke;
- prije uvođenja bilo koje nove linije aktivnosti, proizvoda, procesa ili sistema svi operativni rizici (i ključni povezani rizici) koji proizlaze iz njih se identifikuju i procjenjuju;
- prije donošenja odluke o aktivnostima/uslugama povjerenim trećim licima (eksternalizacija) svi operativni rizici (i ključni povezani rizici) koji proizlaze iz njih se identifikuju i procjenjuju;
- upravljanje operativnim rizikom podrazumijeva kontinuirani proces identifikacije, mjerenja, praćenja, kontrole i izvještavanja;
- glavni instrumenti upravljanja operativnim rizikom obuhvata prikupljanje podataka operativnog rizika i praćenje ključnih indikatora rizika, samoprocjenu operativnih rizika;
- upravljanje rizicima u vanrednim situacijama vrši se u okviru Plana kontinuiteta poslovanja Banke.

Okvir upravljanja operativnim rizikom obuhvata nekoliko faza: identifikacija operativnih rizika, mjerenje, ublažavanje, praćenje i kontrola. Operativnim rizicima se upravlja pomoću određenog niza instrumenata i metoda što omogućava efikasno izvođenje svake od faza.

Identifikacija operativnih rizika je proces utvrđivanja, definisanja i klasifikacije rizičnih događaja kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju sa ciljem otkrivanja značajnih štetnih operativnih rizika i uzroka nastanka izloženosti rizicima.

Operativni rizik se identifikuje na nivou proizvoda, procesa i sistema, koji uključuje i povjerene aktivnosti i usluge (eksternalizacija). Svaki organizacioni dio Banke prati nastale štetne događaje po procesima i proizvodima, te prati uzroke i posljedice njihove pojave.

Pored događaja koji se mogu kvantitativno iskazati (finansijski efekti ovih događaja) zaposleni su u obavezi da prijavljuju i OR događaje koje je teško ili nemoguće kvantifikovati (nefinansijski efekti događaja), a za koje se procjenjuje da bi mogli da dovedu do gubitka.

Identifikacija operativnog rizika vrši se po:

1

Linijama
poslovanja

2

Događajima i uzrocima vkoji mogu
prouzrokovati operativne rizike i
gubitke.

Mjerenje, odnosno procjena operativnog rizika Banke vrši se kroz kvantitativnu i/ili kvalitativnu procjenu identifikovanog operativnog rizika.

U okviru procjene operativnog rizika uzimaju se u obzir svi relevantni interni i eksterni faktori, te OR događaji koji su prouzrokovali stvarni gubitak za Banku, kao i događaji za koje se procjenjuje da bi mogli dovesti do gubitaka po osnovu operativnog rizika, a koje je teško ili nemoguće kvantifikovati.

Izloženost Banke operativnom riziku određuju:

- unutrašnji faktori – stručnost kadrova, kvalitet procesa i sistema, korporativna kultura, fluktuacija radne snage, promjene u organizacionoj strukturi Banke i slično;
- vanjski faktori – promjene u finansijskom sektoru, tehnološki napredak, promjene u političkom okruženju, ekonomske promjene i slično.

Savladavanje operativnih rizika je proces utvrđivanja neophodnih aktivnosti sa ciljem smanjivanja vjerovatnoće nastanka štetnih događaja i veličine potencijalnih i stvarnih gubitaka koje oni mogu izazvati.

Za sve uočene potencijalne ili već ostvarene rizike, utvrđuje se da li je moguće primjeniti korektivne mjere za ispravljanje trenutno nastale situacije, kao i preventivne mjere koje omogućavaju da se sličan rizik ne ponovi, odnosno, da se spriječi njegovo nastajanje.

Ublažavanje operativnog rizika podrazumijeva održavanje rizika u nivou koji je u skladu sa sklonošću Banke ka preuzimanju rizika kroz sljedeće mjere:

- prihvatanje (tolerancija) rizika – donošenje odluke o prihvatanju rizika i/ili efikasnost kontrole koja se primjenjuje na procjenu rizika. Rizik može biti prihvaćen ako se, nakon analize okolnosti rizika, mjere usmjerene na ublažavanje operativnog rizika ne pokažu kao ekonomski isplative. Troškovi mjera za ublažavanje rizika premašuju iznos mogućeg gubitka Banke iz utvrđenog rizika. Prihvatanje operativnog rizika treba da odobri Uprava Banke;
- ublažavanje rizika – preduzimanje neophodnih mjera za prilagođavanje, usmjerenih na smanjenje identifikovanog nivoa rizika na prihvatljiv nivo (smanjenjem vjerovatnoće pojave rizika i/ili značaja njegovih efekata), donošenje odluke o potrebi da se preduzmu mjere za prilagođavanje kako bi se smanjio rizik na prihvatljiv nivo;
- transfer rizika (osiguranje rizika) – osiguranje od operativnog rizika. Polise osiguranja mogu biti korišćene da se finansijski efekat postojećih rizika prebaci na treću stranu (osiguranje nekretnosti, osiguranje trezora Banke i slično);
- diverzifikacija rizika – proširenje linija poslovanja, te događaja i uzroka koji mogu prouzrokovati operativne rizike i gubitke, kroz obezbjeđivanje raznovrsnosti, odnosno različitosti, čime se obezbjeđuje stabilnije poslovanje i smanjuje izloženost operativnim rizicima. Širina diverzifikacije zavisi od veličine Banke;
- izbjegavanje rizika (prevencija) – odbijanje vršenja transakcija/poslovnih procesa koji su izloženi identifikovanom riziku (pristup se primjenjuje kada je iznos potencijalnog gubitka Banke od identifikovanog operativnog rizika materijalno značajan, odnosno kritičan za Banku).

Po identifikovanju operativnog rizika u Banci počinje proces njegovog monitoringa, odnosno praćenja u smislu uticaja na poslovanje. Banka u okviru redovnog praćenja i izvještavanja o operativnom riziku obuhvata minimalno informacije o vrsti gubitka ili rizika, uzrocima i izvorima događaja, odnosno rizika, značajnosti događaja ili rizika i mjerama koje su preduzete ili se planiraju preduzeti s ciljem ublažavanja posljedice događaja. Ovaj proces je integralni dio poslovnih aktivnosti Banke i ključan u upravljanju operativnim rizicima.

Da bi praćenje operativnog rizika adekvatno funkcionisalo, Banka propisuje procedure koje definišu elemente sistema upravljanja operativnim rizicima. Ono na čemu Banka mora kontinuirano raditi je organizaciona klima i kultura zaposlenih. Uspješnost Banke ogleda se u kojoj mjeri je uspješno postavljena kategorija operativnog rizika među zaposlenim, i koliko je smanjena izloženost prema operativnim rizicima, jer se za isti mora obezbjediti kapitalna adekvatnost.

Banka za potencijalne gubitke po osnovu izloženosti operativnim rizicima formira i održava odgovarajući nivo kapitala u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala Banaka.

Sektor za integrisano upravljanje rizicima sprovodi godišnje stres testiranje solventnosti za svrhe ICAAP-a, odnosno interno mjerenje kapitala. Osnovna metodološka postavka stresnog scenarija solventnosti za operativni rizik je bazirana na primjeni pristupa koji podrazumijeva pogoršanje kriterijuma prilikom obračuna kapitalnog zahtjeva prema pristupu osnovnog pokazatelja (pogoršanje α koeficijenta).

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti obuhvata rizik likvidnosti izvora finansiranja, koji proizilazi iz mogućnosti da Banka neće biti sposobna da izmiri svoje dospjele novčane obaveze zbog povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja i rizik tržišne likvidnosti, koji proizilazi iz mogućnosti da Banka neće biti sposobna da izmiri svoje dospjele novčane obaveze zbog otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva usljed poremećaja na tržištu.

U upravljanju likvidnosti Banka se pridržava principa racionalne diversifikacije porijekla i ročne strukture izvora sredstava i plasmana, uzimajući u obzir da prikupljeni depoziti predstavljaju primarni izvor kreditnog potencijala sa najvišim stepenom učestalosti priliva i odliva.

Upravljanje rizikom likvidnosti zasnovano je na pristupima i metodima usmjerenim u budućnost (tzv. „forward looking“ pristup), kao što su analize različitih pretpostavki i scenarija, i provođenje stres testova koji omogućavaju identifikaciju potencijalnih rizika. Identifikacija potencijalnih rizika je od velikog značaja za Banku u cilju utvrđivanja kriterija za upravljanje rizikom likvidnosti.

Upravljanje rizikom likvidnosti podrazumijeva da Banka ima jasno definisan proces koji obuhvata:

identifikaciju
rizika
likvidnosti

mjerenje
rizika
likvidnosti

praćenje
rizika
likvidnosti

kontrolu
rizika
likvidnosti

ublažavanje
rizika
likvidnosti

testiranje
otpornosti
na stres

Likvidnost Banke zavisi od obima i strukture aktive i pasive, kao i od valutne, ročne i sektorske usklađenosti određenih pozicija aktive i pasive.

U cilju identifikacije rizika likvidnosti Banka:

- analizira sve značajne bilansne i vanbilansne pozicije i određuje njihov uticaj na rizik likvidnosti;
- analizira međusobnu povezanost rizika likvidnosti izvora sredstava (nemogućnost zadržavanja izvora sredstava) i tržišnog rizika likvidnosti (otežanim pretvaranjem pozicija aktive u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu);
- prati oscilacije i trend depozita najznačajnijih deponenata;
- izrađuje projekciju priliva i odliva i prati tok gotovine;
- identifikuje događaje koji mogu imati uticaja na povjerenje klijenata u sigurnost i stabilnost Banke (negativna medijska saopštenja).

Identifikacija rizika likvidnosti se bazira na analiziranju svih indikatora koji mogu dovesti do nastanka i povećanja rizika likvidnosti.

Efikan proces mjerenja rizika likvidnosti je ključan za njegovim adekvatnim upravljanjem. Metod mjerenja likvidnosti podrazumijeva procjenu i upoređivanje svih budućih novčanih priliva i odliva (neto tokova gotovine) po osnovu bilansnih i vanbilansnih stavki u cilju utvrđivanja potencijalnih nedostataka likvidnih sredstava kako u uslovima redovnog poslovanja tako i u uslovima krize likvidnosti.

Praćenje i izvještavanje o riziku likvidnosti Banka je uspostavila na dnevnoj, sedmičnoj, dekadnoj, mjesečnoj, kvartalnoj, polugodišnjoj i godišnjoj osnovi koja je usklađena sa regulatornim zahtjevima.

Za mjerenje profila rizika likvidnosti, pored minimalno propisanog koeficijenta pokrića likvidnosti (engl. Liquidity Coverage Ratio – LCR) i koeficijenta neto stabilnih izvora finansiranja (engl. Net Stable Funding Ratio – NSFR), Banka koristi dodatne alate i mjerila kvantitativne procjene rizika likvidnosti.

Banka redovno izračunava propisane pokazatelje likvidnosti i obezbjeđuje da oni budu na propisanom nivou.

Banka takođe ima uspostavljen sistem za identifikovanje i praćenje indikatora ranog upozorenja kako bi bila u mogućnosti da probleme uoči u ranoj fazi. Indikatore ranog upozorenja Banka je definisala Iskazom o sklonosti ka preuzimanju rizika (RAS), te Planom za likvidnost za nepredviđene slučajeve.

Odgovorna lica u sektorima Banke, ukoliko tokom obavljanja poslova iz svoje nadležnosti utvrde postojanje povećanog rizika zbog kog može biti ugrožena likvidnost Banke, su dužna o tome bez odlaganja da obavijeste Upravu, ALCO odbor, RICO odbor i Nadzorni odbor Banke.

Upravljanje rizikom likvidnosti podrazumijeva i sprovođenje mjera za ublažavanje izloženosti riziku likvidnosti što se postiže uspostavljanjem odgovarajućih limita i njihovim poštovanjem, diverzifikacijom izvora i plasmana po valuti i ročnosti kao i po strukturi koje omogućavaju Banci nesmetano poslovanje i u vanrednim uslovima, uključujući i stabilne izvore finansiranja.

Ublažavanje rizika podrazumijeva diverzifikaciju, prenos, smanjenje ili izbjegavanje rizika, a Banka ga sprovodi imajući u vidu rizični profil. Banka je izradila Plan likvidnosti koji uključuje plan izvora finansiranja, koji je usklađen sa poslovnim planovima za tekuću godinu, po potrebi vrši se ažuriranje plana likvidnosti koji uključuje plan izvora finansiranja.

Banka je izradila Plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve u kojem su postavljeni indikatori ranog upozorenja u slučajevima krize likvidnosti, dužnosti i odgovornosti u tim situacijama, procedure informisanja nadležnih organa Banke, procedure i postupke za pribavljanje manjkova tekućih sredstava kao i vremenski okvir za preduzimanje određenih

aktivnosti u normalnim i stresnim okolnostima, identifikaciju, pouzdanost i redosljed korištenja izvora finansiranja. Banka je usvojila Odluku o listi članova kriznog menadžmenta kao sastavni dio Plana za likvidnost za nepredviđene slučajeve.

Izveštavanje o likvidnosti vrši se putem internih izvještaja i izvještaja prema regulatoru. Izvještaji se na redovnoj osnovi dostavljaju Upravi, ALCO odboru, RICO odboru, Nadzornom odboru Banke, Agenciji i nadležnim sektorima za praćenje limita.

Rezultati testiranja otpornosti na stres predstavljaju osnovu za preduzimanje korektivnih mjera ili aktivnosti Uprave Banke za ublažavanje izloženosti Banke riziku likvidnosti, obezbjeđenje zaštitnih slojeva likvidnosti i prilagođavanje profila rizika likvidnosti Banke njenoj toleranciji na rizik.

Prilikom provođenja testiranja otpornosti na stres Banka uzima u obzir: izvore finansiranja kod kojih je ugovorena mogućnost prijevremenog

povlačenja; sve pozicije kod kojih postoji mogućnost dodatnih zahtjeva za nadoknadu (margin calls); međusobnu zamjenljivost i likvidnost različitih konvertibilnih valuta, te njihovu dostupnost na deviznim tržištima itd.

Izvještaje o provedenom stres testiranju likvidnosti Sektor za integrisano upravljanje rizicima prezentuje putem redovnih ALCO i RICO izvještaja.

Sektor za integrisano upravljanje rizicima sprovodi godišnje stres testiranje likvidnosti za svrhe ILAAP-a, odnosno interno mjerenje likvidnosti. Stres testiranje likvidnosti podrazumijeva procjenu uticaja određenih makro- ili mikro-ekonomskih scenarija ili finansijskih i šokova likvidnosti na ukupnu likvidnosnu poziciju Banke, uključujući i njihove minimalne ili dodatne zahtjeve. Osnovna metodološka postavka stresnog scenarija likvidnosti je bazirana na definisanju i kvantifikovanju faktora (izvora) rizika koji mogu da utiču na likvidnost Banke.

Ostali rizici

Pored gore navedenih rizika (kreditni rizik, rizik koncentracije, devizni rizik, kamatni rizik u bankarskoj knjizi (opisan je u poglavlju 9), operativni rizik i rizik likvidnosti), ostali značajni rizici kojima je Banka izložena su:

Kreditno-devizni rizik

Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka kojem je dodatno izložena Banka ukoliko odobrava plasmane u stranoj valuti ili sa deviznom klauzulom i koji proizilazi iz dužnikove izloženosti deviznom riziku.

Kreditno-kamatni rizik

Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka kojem je dodatno izložena Banka ukoliko odobrava plasmane podložne uticaju promjene kamatnih stopa

Rezidualni rizik

Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka ako su tehnike ublažavanja kreditnog rizika manje efikasne nego što se očekuje ili njihova primjena nedovoljno utiče na smanjenje rizika kojima je Banka izložena.

Rizik migracije

Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka zbog promjene fer vrijednosti kreditne izloženosti, a kao posljedica promjene rejtinga klijenta.

Pravni rizik

Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka usljed pokrenutih sudskih sporova zbog neispunjenja ugovorne ili zakonske obaveze, donošenja poslovnih odluka za koje se utvrdi da nisu sprovodive, negativno utiču na poslovanje ili finansijski položaj banke.

Rizik eksternalizacije

Zajednički naziv za sve rizike koji nastaju kada Banka ugovorno povjerava drugoj strani (pružaoциma usluga) obavljanje aktivnosti koje bi inače sama obavljala.

Rizik informacionog sistema

Rizik koji proizilazi iz korišćenja informacione tehnologije, odnosno informacionog sistema.

Rizik modela

Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka zbog donošenja poslovnih odluka i odluka u vezi sa upravljanjem rizicima koje bi se zasnivale na rezultatima internih modela, uključujući modele za utvrđivanje internih kapitalnih zahtjeva, cijena proizvoda, vrednovanje finansijskih instrumenata i slično. Gubici bi mogli nastati zbog neadekvatnih polaznih postavki modela, grešaka u implementaciji modela ili nepravilne upotrebe modela.

Rizik zemlje

Rizik koji se odnosi na zemlju porijekla lica prema kojima je Banka izložena i predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od dužnika iz razloga koji su posljedica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla dužnika.

Rizik prekomjerne finansijske poluge

Rizik koji proizilazi iz ranjivosti Banke zbog finansijske poluge ili potencijalne finansijske poluge i koji može dovesti do neželjenih izmjena njenog poslovnog plana, uključujući prisilnu prodaju imovine, što može imati za rezultat gubitke ili prilagođavanje vrijednosti njene preostale imovine.

Reputacioni rizik

Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka usljed gubitka povjerenja u integritet Banke do kojeg dolazi zbog negativnog javnog mišljenja o poslovanju Banke ili aktivnostima članova Uprave Banke, bez obzira da li postoji ili ne postoji osnov za takvo javno mišljenje.

Rizik upravljanja

Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka zbog toga što Banka zbog svoje veličine i/ili kompleksnosti poslovanja ima ograničen kapacitet za uspostavljanje adekvatnih upravljačkih mehanizama, sistema i kontrola.

Rizik usklađenosti poslovanja

Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka usljed propuštanja usklađivanja poslovanja sa zakonom i drugim propisima kojima se uređuje poslovanje banaka, te internim aktima Banke, a posebno obuhvata rizik od sankcija Agencije.

Poslovni rizik

Negativna neočekivana promjena obima poslovanja i/ili profitnih marži Banke koja može dovesti do značajnih gubitaka i na taj način umanjiti tržišnu vrijednost Banke. Do poslovnog rizika, prije svega, može doći zbog značajnog pogoršanja tržišnog okruženja i promjena u tržišnoj konkurenciji ili ponašanju potrošača na tržištu.

Rizik profitabilnosti (zarade)

Rizik koji nastaje zbog neodgovarajuće strukture i raspodjele zarade ili nemogućnosti Banke da obezbijedi odgovarajući, stabilan i održiv nivo profitabilnosti.

Rizik kapitala

Odnosi se na neodgovarajuću strukturu kapitala da podrži obim i prirodu poslovnih aktivnosti Banke ili na poteškoće sa kojima se suočava Banka prilikom pribavljanja novih izvora kapitala, posebno u slučajevima kada postoje hitne potrebe za povećanjem kapitala ili u nepovoljnim uslovima.

Strateški rizik

Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka usljed nepostojanja odgovarajućih politika i strategija, te njihovog neadekvatnog sprovođenja, kao i usljed promjena u okruženju u kome Banka posluje ili izostanka odgovarajućeg reagovanja Banke na te promjene.

Rizik nesavjesnog poslovanja (engl. conduct risk)

Postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka zbog neprimjerenog pružanja finansijskih usluga, uključujući slučajeve namjernog ili nenamjernog kršenja pravila i propisa.

Rizik od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti

Predstavlja mogućnost da klijent zloupotrebi Banku za pranje novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti i da neki poslovni odnos, transakcija ili proizvod budu posredno ili neposredno upotrebljeni za pranje novca i/ili finansiranje terorističkih aktivnosti.

Banka je prilikom mjerenja internih kapitalnih zahtjeva za ostale značajne rizike izabrala pojednostavljeni pristup u vidu kapitalnog "buffer-a". Kapitalni "buffer" se računa u ukupnom iznosu od 15% zbira minimalnih kapitalnih zahtjeva za kreditni, tržišni i operativni rizik u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka.

Sektor za integrisano upravljanje rizicima sprovodi godišnje stres testiranje solventnosti za svrhe ICAAP-a, odnosno interno mjerenje kapitala. Osnovna metodološka postavka stresnog scenarija solventnosti za ostale značajne rizike je bazirana na primjeni pristupa koji podrazumijeva pogoršanje kapitalnog "buffer-a" za unaprijed određeni postotak.

Struktura i organizacija funkcije upravljanja rizicima

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta uspostavljena je organizaciona struktura na način koji obezbjeđuje podjelu dužnosti, nadležnosti i odgovornosti zaposlenih, sa jasno definisanim ovlašćenjima i odgovornostima unutar Banke, tako da je funkcija upravljanja rizicima odvojena od funkcije izlaganja rizicima (preuzimanja rizika) čime je obezbijeđeno izbjegavanje sukoba interesa na svim nivoima donošenja odluka, kao i efikasno sprovođenje procesa i postupaka upravljanja rizicima.

Za funkciju upravljanja rizicima na nivou Banke odgovoran je član Uprave pod čijom nadležnošću su, između ostalog, i organizacione jedinice zadužene za upravljanje rizicima, koje pokrivaju sve najvažnije rizike kojima je Banka izložena:

1

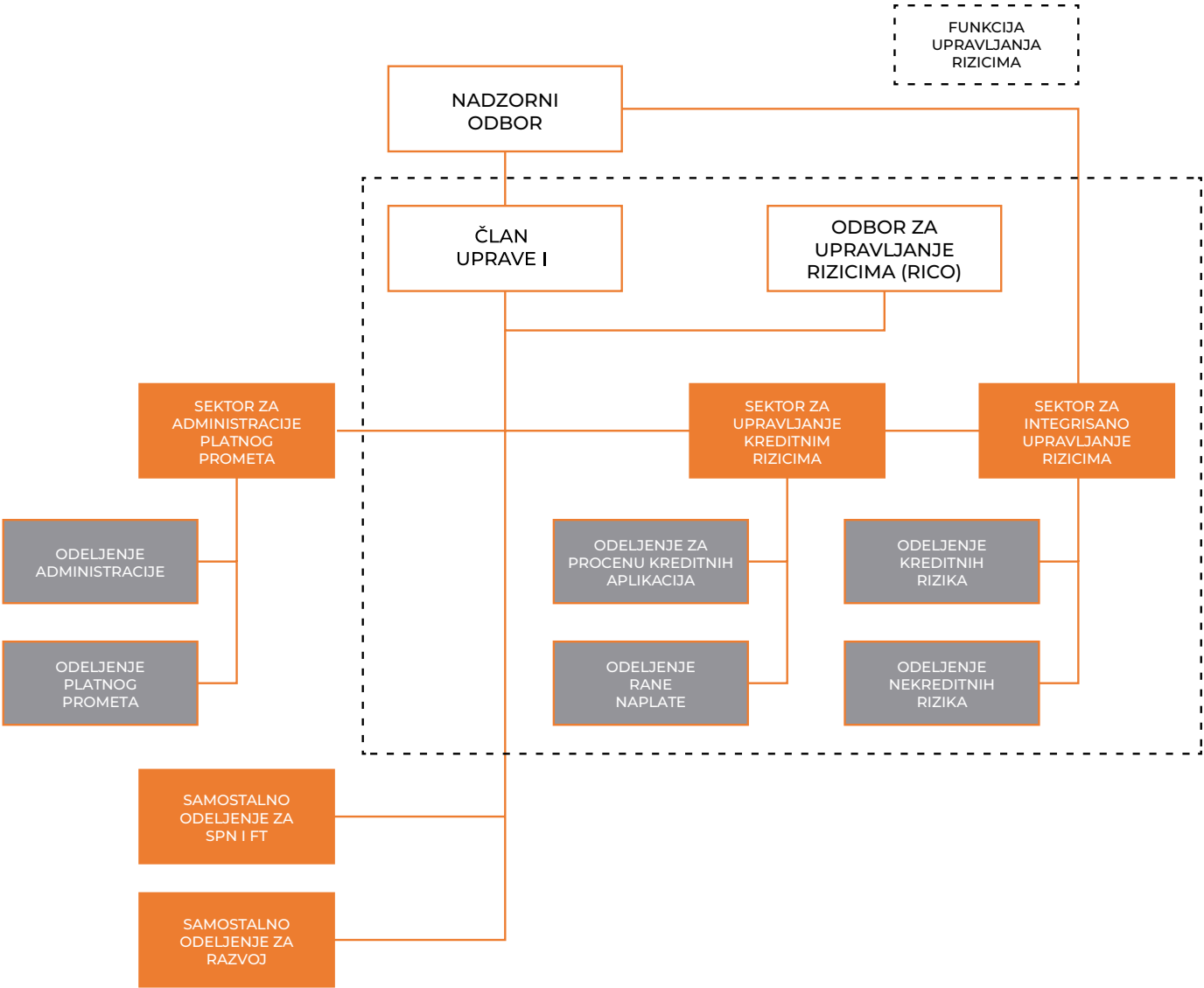
Sektor za upravljanje
kreditnim rizikom

2

Sektor za integrisano
upravljanje rizicima

Prethodno navedene dvije organizacione jedinice odgovorne su za utvrđivanje značajnih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju, mjerenje rizika kroz uspostavljene postupke i procedure, definisanje mjera za ograničavanje i ublažavanje rizika, praćenje, analiziranje i kontrolu rizika, te za blagovremeno i kontinuirano izvještavanje rukovodećih organa Banke.

Na dijagramu ispod prikazana je organizacija funkcije upravljanja rizicima u Banci.

U cilju efikasnog upravljanja rizicima, organizaciona struktura Banke formirana je u skladu sa principom "tri linije odbrane":

- Prva linija odbrane – uključuje organizacione jedinice i dijelove Banke odgovorne za poslovanje i podršku poslovanja Banke. Jedan od osnovnih zadataka prve linije odbrane je identifikovanje i inicijalno ocjenjivanje rizika prilikom obavljanja redovnih aktivnosti. Rukovodioci organizacionih jedinica direktno upravljaju rizicima i odgovorni su za preduzimanje korektivnih mjera u slučajevima nedostataka u procesima kojima rukovode.
- Druga linija odbrane – uključuje organizacione jedinice Sektor za upravljanje kreditnim rizikom i Sektor za integrisano upravljanje rizicima (vrši kontrolnu funkciju upravljanja rizicima). Osnovni zadaci druge linije odbrane jesu definisanje sistema upravljanja rizicima i metoda procjene rizika, te kontrola poštovanja utvrđenih ograničenja i uspostavljenih procedura. Ovoj liniji odbrane pripada i kontrolna funkcija za praćenje usklađenosti poslovanja koja u skladu sa Programom rada funkcije usklađenosti poslovanja provjerava usklađenost internih akata sa važećim zakonskim i regulatornim propisima.
- Treća linija odbrane – čini je kontrolna funkcija interne revizije koja u skladu sa Programom interne revizije sprovodi nezavisan pregled i objektivnu ocjenu kvaliteta i efikasnosti sistema upravljanja rizicima u Banci.

Unutrašnja organizacija Banke je definisana organizacionom šemom, a odgovornosti, ovlaštenja, podjela i opis poslova definisani su internim aktima Banke i Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta banke, čime je spriječen sukob interesa zaposlenih.

Za primjenu Strategije preuzimanja i upravljanja rizicima odgovorni su nadležni organi Banke i organizacioni dijelovi koji sprovode i učestvuju u sistemu upravljanja rizicima. Odgovornosti pojedinih odbora i organizacionih dijelova Banke u okviru sistema upravljanja rizicima su prikazani u nastavku.

Nadzorni odbor Banke nadležan je da usvaja prijedlog poslovne politike i strategije Banke, plan poslovanja i podnosi ih Skupštini Banke na konačno usvajanje; usvaja strategiju i politiku za upravljanje rizicima, kao i strategiju za upravljanje kapitalom Banke; usvaja tromjesečne, polugodišnje i godišnje izvještaje Uprave Banke o sprovođenju poslovne politike, profitabilnosti poslovanja Banke, poslovnim aktivnostima i drugim pitanjima iz njegove nadležnosti; donosi akt o uspostavljanju sistema unutrašnjih kontrola i vrši nadzor nad tim sistemom; usvaja tromjesečno, polugodišnje i godišnje izvještaje kontrolnih funkcija te daje mišljenje Skupštini akcionara o ovim izvještajima; usvaja godišnji izvještaj Odbora za reviziju; usvaja prijedlog finansijskog plana Banke; usvaja Plan oporavka Banke, kao i njegove izmjene; usvaja program i plan rada Interne revizije; utvrđuje unutrašnju organizaciju, odnosno organizacionu strukturu Banke, koja obezbjeđuje podjelu dužnosti, nadležnosti i odgovornosti zaposlenih na način kojim se sprječava sukob interesa i obezbjeđuje transparentan i dokumentovan proces donošenja i sprovođenja odluka; usvaja politiku plata, naknada i ostalih primanja zaposlenih; obavlja i druge poslove u skladu sa Zakonom o bankama, Statutom i odlukama Skupštine Banke.

Uprava Banke obezbjeđuje zakonitost poslovanja Banke i usklađenost poslovanja sa Zakonom o bankama, propisima donesenim na osnovu Zakona o bankama, standardima i pravilima bankarske struke, te najvišim etičkim standardima upravljanja; obezbjeđuje sprovođenje usvojenih strategija i politika, te sprovođenje mjera naloženih od strane Agencije; predlaže Nadzornom odboru poslovnu politiku, strategiju i finansijski plan Banke, uključujući strategiju i politiku upravljanja rizicima i strategiju upravljanja kapitalom; predlaže Nadzornom odboru plan oporavka Banke kao i njegove izmjene; priprema i podnosi, posredstvom Nadzornog odbora, Skupštini akcionara godišnje finansijske izvještaje i izvještaje o poslovanju Banke, sa izvještajem privrednog društva za reviziju i mišljenjem Odbora za reviziju.

Odbor za reviziju predlaže Nadzornom odboru plan rada interne revizije; razmatra izvještaje interne revizije i drugih kontrolnih funkcija, te daje mišljenje o ovim izvještajima; analizira i nadzire primjenu i adekvatno sprovođenje usvojenih strategija i politika za upravljanje rizicima i sprovođenje sistema unutrašnjih kontrola; izvještava Nadzorni odbor o preduzetim aktivnostima, kao i utvrđenim nepravilnostima odmah po njihovom saznanju, te predlaže način njihovog otklanjanja; izvještava Nadzorni odbor o realizaciji preporuka po izvještajima o obavljenoj internoj i spoljnoj reviziji; izvještava Nadzorni odbor o usklađenosti poslovanja Banke sa Zakonom o bankama, drugim propisima i standardima poslovanja.

Centralni kreditni odbor Banke odlučuje o kreditnim zahtjevima u okviru utvrđenih akata Banke, izdavanju garancija i o drugim poslovnim aranžmanima Banke, u skladu sa Zakonom o bankama, Statutom, drugim opštim aktima i Poslovnom politikom Banke. Za svoj rad Kreditni odbor Banke odgovara Nadzornom odboru i podnosi mu izvještaj o radu svaka tri mjeseca.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) prati finansijska tržišta, analizira stanja, promjene i kretanja u bilansu Banke, te razmatra sljedeće ključne oblasti: tržište, likvidnosti (finansiranje, upravljanje), nekreditni rizici (upravljanje, praćenje i mjerenje), kapital, profitabilnost i prodaja.

Odbor za upravljanje rizicima (RICO) pruža podršku strateškim ciljevima Banke kroz planiranje, mjerenje, monitoring i kontrolu sadašnjih i budućih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena kako bi se osiguralo stabilno i profitabilno poslovanje. RICO je odgovoran i za metodološko rješavanje svih pitanja iz domena upravljanja rizicima koji su bitni za poslovanje Banke. Posebna uloga RICO-a je kontrola rizika i strukture kapitala i likvidnosti prema ICAAP-u i ILAAP-u.

Odbor za kontrolu kvaliteta kreditnog portfolija je odgovoran za poboljšanje poslovnih rezultata Banke, kontrolu i unapređenje naplate NPL plasmana, kontrolu kvaliteta delegiranih ovlaštenja, smanjenje NPL-a kao i prelazak u NPL, praćenje kvaliteta restrukturiranih / reprogramiranih kredita, kontrola naplate PL-a i NPL-a.

Odbor za problematična potraživanja razmatra i donosi odluku o reprogramiranju, refinansiranju, postupanju u sudskim postupcima naplate potraživanja i sve druge odluke vezane za plasmane koji su kategorizovani u Nivo kreditnog rizika 2 koji su prešli u ranu naplatu i plasmane kategorizovane u Nivo kreditnog rizika 3; razmatra i analizira redovni izvještaj o kretanju portfolija iz Nivoa kreditnog rizika 1 u Nivo kreditnog rizika 2, iz Nivoa kreditnog rizika 2 u Nivo kreditnog rizika 3, kao i u obrnutom pravcu, što podrazumijeva i podatke o nadležnom referentu, volumenu i broju.

Odbor za praćenje rezultata poslovanja Banke (RECO) obezbjeđuje podršku ostvarivanju ciljeva Banke putem monitoringa i kontrole trenutnih performansi Banke, sagledavanjem odstupanja pokazatelja rezultata u odnosu na poslovni plan, te praćenju strateških poslovnih rizika kojima je Banka izložena a sve u cilju obezbjeđenja stabilnog i profitabilnog poslovanja.

Odbor za upravljanje ESG rizicima je odgovoran i za metodološko rješavanje svih pitanja iz domena upravljanja ESG rizicima koja su bitna za poslovanje Banke, te osigurava i odgovarajuće upravljanje ESG strategijom i standardima unutar Banke. Glavni cilj Odbora je osigurati koordinisani razvoj načela ESG-a u Banci kao što je definisanje poslovnih ciljeva, razvoj inicijativa i planova djelovanja. Odbor za održivost može da predlaže zelena/socijalna pravila prihvatljivosti i njihovu integraciju u proizvode, kao i ESG procese upravljanja rizicima.

Komisija za upravljanje rizikom likvidnosti (LICO) prati i analizira trenutnu likvidnosnu poziciju Banke, analizira aktualna dešavanja na finansijskim tržištima i njihov uticaj na likvidnosnu poziciju Banke.

U skladu sa Zakonom o bankama, uspostavljene su tri kontrolne funkcije, koje je imenovao Nadzorni odbor: Kontrolna funkcija upravljanja rizicima, Kontrolna funkcija praćenja usklađenosti poslovanja i Kontrolna funkcija interne revizije.

Svaka od navedenih kontrolnih funkcija ima nezavisan status u odnosu na poslovne procese i aktivnosti u kojima rizik nastaje, a koje ove funkcije prate, kontrolišu i ocjenjuju.

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima je organizovana u formi Sektora za integrisano upravljanje rizicima, dok su kontrolna funkcija praćenja usklađenosti poslovanja i kontrolna funkcija interne revizije organizovane u formi Samostalnih odjeljenja.

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima u Banci je organizaciono nezavisna funkcija koja obavljanjem aktivnosti iz svog domena nadležnosti, utiče na pravovremenu identifikaciju i adekvatno upravljanje svim materijalno značajnim rizicima kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena, a koji proističu iz njenog poslovanja, kako bi se preduprijedili negativni efekti koji mogu ugroziti ključne poslovne funkcije Banke, kao što su: likvidnost, solventnost, profitabilnost i sve ostalo što dovodi u pitanje sigurnost poslovanja.

Sektor za integrisano upravljanje rizicima vrši kontrolnu funkciju upravljanja rizicima, a direktor Sektora za integrisano upravljanje rizicima je imenovani rukovodilac kontrolne funkcije upravljanja rizicima.

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima zadužena je da kroz svoj redovan rad vrši:

- analizu rizika, koja uključuje utvrđivanje i mjerenje, odnosno procjenjivanje rizika Banke, uključujući ICT i sajber rizik;
- kontinuirano praćenje svih značajnih rizika Banke;
- sprovođenje testiranja otpornosti na stres;
- provjeru primjene i efikasnosti metoda i postupaka za upravljanje rizicima Banke, uključujući rizike iz makroekonomskog okruženja;
- ispitivanje i ocjenu adekvatnosti i efikasnosti unutrašnjih kontrola u procesu upravljanja rizicima;
- ocjenu adekvatnosti i dokumentovanosti metodologije za upravljanje rizicima;
- učestvovanje u izradi i preispitivanju strategija i politika za upravljanje rizicima;
- učestvovanje u izradi, primjeni i nadzoru nad funkcionisanjem metoda i postupaka za upravljanje rizicima;
- davanje prijedloga i preporuka za efikasno upravljanje rizicima;
- analizu, praćenje i izvještavanje o adekvatnosti kapitala i likvidnosti Banke, te provjeru strategija i postupaka za internu procjenu adekvatnosti kapitala (ICAAP) i internu procjenu adekvatnosti likvidnosti Banke (ILAAP);
- izvještavanje Nadzornog odbora, Odbora za reviziju i Uprave o upravljanju rizicima;
- sprovođenje ostalih provjera koje su potrebne za adekvatnu kontrolu rizika.

Pored gore navedenih aktivnosti, kontrolna funkcija upravljanja rizicima je u obavezi da, u okviru svojih nadležnosti, pravovremeno identifikuje područja poslovanja Banke kod kojih postoji neusklađenost sa zakonskim i podzakonskim aktima, te shodno tome izvrši adekvatnu

procjenu rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju.

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima sarađuje sa organizacionim dijelovima u kojima rizici nastaju u mjeri u kojoj će doprinijeti kvalitetni-

jem i potpunijem obavljanju poslovnih zadataka i ostvarenju poslovnih ciljeva kontrole upravljanja rizicima.

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima, sarađuje sa ostalim kontrolnim funkcijama, procesima i drugim organizacionim dijelovima u cilju unapređenja postupaka rada i kontrolnih postupaka, te eliminisanja negativnih uticaja i posljedica na poslovanje Banke.

Sektor za integrisano upravljanje rizicima izvještava Upravu Banke o upravljanju rizicima u okviru redovnih mjesečnih sjednica RICO-a, a Nadzorni odbor i Odbor za reviziju na kvartalnom nivou, u okviru Izvještaja o praćenju rizika.

Direktor Sektora za integrisano upravljanje rizicima sastavlja Izvještaj o radu na kvartalnom, polugodišnjem i godišnjem nivou.

Kontrolna funkcija usklađenosti poslovanja je uspostavljena u okviru Samostalnog odjeljenja za usklađenost poslovanja. Organizovana je na način koji osigurava da je pozicionirana hijerarhijski dovoljno visoko, tako da je odgovorno lice za upravljanje funkcijom usklađenosti ravnopravno sa drugim funkcijama ili odgovornim licima u Banci, i nije podređena poslovnim funkcijama ili drugim funkcijama i organizacionim jedinicama koje nadzire/kontroliše. U cilju sprječavanja sukoba interesa, funkcija usklađenosti je funkcionalno i organizaciono odvojena od drugih oblasti poslovanja, posebno onih koji ostvaruju prihode. Banka će osigurati da Samostalno odjeljenje za usklađenost poslovanja, istovremeno, ne obavlja dodatne zadatke koji su u suprotnosti sa sadržajem ili prirodom kontrolne funkcije, ili ne obavlja druge poslove u takvom obimu koji značajno umanjuje ili čak onemogućavaju provođenje funkcije usklađenosti.

Osnovni ciljevi kontrolne funkcije usklađenosti poslovanja su:

- konstantna aktivnost usmjerena na obezbjeđivanje usklađenosti poslovanja, što uključuje pravovremenu identifikaciju i ispunjavanje uslova i obaveza u vezi usklađenosti koje se primjenjuju na Banku, prevenciju, otkrivanje i otklanjanje kršenja propisa, internih dokumenata i drugih propisanih ili pretpostavljenih obaveza;
- ograničavanje obima gubitaka Banke koji su rezultat kršenja, kao što su poslovni gubici ili gubici uslijed zastoja poslovnog rada, gubitak ili ograničenje licenci, regulatorne i druge sankcije, administrativni troškovi, štete pričinjene licima, imovini ili prirodnom okruženju, gubitak ugleda i sl.;
- poboljšavanje mogućnosti pravne zaštite Banke kao pravnog lica i njenih odgovornih lica za odgovornost u slučajevima povreda učinjenih od strane zaposlenih, predstavnika ili drugih lica za koje je Banka odgovorna kada djeluju u njeno ime;
- ojačavanje ugleda i identiteta Banke, ispunjavanje očekivanja zainteresovanih strana u pogledu poslovanja Banke koji se oslanjaju na integritet, vrijednosti i usklađenosti sa zakonskim propisima.

Priprema godišnji plan aktivnosti zasnovan na regulatornim zahtjevima, drugim potrebama i zahtjevima internog i eksternog okruženja, kao i planiranim kontrolama koristeći pristup procjene rizika.

Samostalno odjeljenje za usklađenost poslovanja kvartalno, polugodišnje i godišnje o svojim aktivnostima i radu izvještava Upravu, Odbor za reviziju i Nadzorni odbor Banke.

Kontrolna funkcija interne revizije je uspostavljena u okviru Samostalnog odjeljenja interne revizije. Organizovana je kao nezavisna jedinica, funkcionalno i organizaciono nezavisna od aktivnosti koje revidira i od drugih organizacionih dijelova Banke, koja treba da obezbijedi viši nivo objektivnosti i tačnosti podataka koje Banka dostavlja akcionarima i drugim korisnicima, kao i otkrivanje uslova koji mogu negativno uticati na njeno poslovanje.

Kontrolna funkcija interne revizije ima za cilj da vrši ocjenu:

- adekvatnost funkcije upravljanja rizicima i funkcije praćenja usklađenosti poslovanja, radi identifikovanja, praćenja i kontrole ključnih rizika, te preduzimanje odgovarajućih mjera za njihovo ograničavanje i ublažavanje;
- tačnosti, ispravnosti i pouzdanosti sistema računovodstvenih evidencija i finansijskih izvještaja Banke;
- adekvatnosti informacionog sistema u Banci;
- strategije i postupaka za internu procjenu adekvatnosti kapitala i internu procjenu adekvatnosti likvidnosti;
- pouzdanosti sistema izvještavanja, kao i pravovremenosti i tačnosti izvještaja propisanih zakonima;
- sistema prikupljanja i ispravnosti informacija koje se javno objavljuju u skladu sa Zakonom;
- upravljanja zaštite imovine Banke;
- primjene politike plata, naknada i drugih primanja u Banci;
- slabosti u poslovanju Banke i njenih zaposlenih, kao i slučajeva neizvršenja obaveza i prekraćenja ovlašćenja;
- postupanja Banke po nalogima i preporukama Agencije i privrednog društva za reviziju;
- ostalih poslova Banke propisanih zakonom i drugim propisima;
- obavlja ostale poslove potrebne za ostvarivanje ciljeva interne revizije.

Kontrolna funkcija interne revizije izvještaje o radu podnosi Upravi Banke na informisanje, Odboru za reviziju na mišljenje i Nadzornom odboru na razmatranje i usvajanje.

Banka je uspostavila, sprovodi i unapređuje sistem unutrašnjih kontrola u svim područjima poslovanja kroz organizacionu strukturu, kontrolu aktivnosti i podjelu dužnosti i poslova. Unutrašnje kontrole integrisane su u procese i aktivnosti Banke, administrativne i računovodstvene postupke, kao i djelokrug rada kontrolnih funkcija Banke. Zaposleni radnici, više rukovodstvo, Uprava i Nadzorni odbor su obavezni da na primjeren način učestvuju u uspostavljanju, sprovođenju i unapređivanju sistema unutrašnjih kontrola.

Sistem izvještavanja, mjerenja i ublažavanja rizika

Upravljanje rizicima u poslovanju je od strateške važnosti za Banku, a u cilju minimiziranja negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke. Upravljanje rizicima unutar Banke vrši se kroz:

- identifikaciju svih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju;
- mjerenje rizika koji mogu imati uticaj na trenutne i buduće zarade i dostupan kapital (regulatorni i ekonomski). U procesu kvantifikacije rizika posebna pažnja je usmjerena na upoređivanje očekivanog trenutnog i neočekivanog volumena rizika, te budućeg projektovanog razvoja rizika i rizika definisanog stres test analizom;
- primjenu tehnika i aktivnosti za ublažavanje rizika;
- kontinuirano upravljanje i praćenje svih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena;
- stres testiranje.

Banka kontinuirano identifikuje, odnosno utvrđuje rizike kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju, te analizira uzroke nastanka izloženosti rizicima. Proces se vrši najmanje jednom godišnje ili češće kad god je to neophodno (u slučaju promjene u postojećim rizicima kao i pojave novih rizika). Banka slijedi pristup „četvorogodišnjeg gledanja unaprijed“, pokušavajući da otkrije moguće događaje u budućnosti koji bi mogli imati uticaj na potrebu za kapitalom.

Banka mjeri značajne rizike primjenom kvantitativnih i/ili kvalitativnih metoda mjerenja, odnosno procjene rizika čija primjena omogućava uočavanje promjena u rizičnom profilu Banke, odnosno pojave novih rizika u poslovanju.

Ublažavanje rizika podrazumijeva održavanje rizika u nivou koji je u skladu sa sklonosti Banke ka preuzimanju rizika.

S obzirom da je prisustvo rizika u poslovanju Banke neizbježno i da ih Banka mora prihvatiti, u slučajevima kada oni dosegnu nivoe koji nisu u skladu sa željenim rizičnim profilom, Banka će koristiti mjere za ublažavanje rizika, koje su podijeljene u nekoliko grupa:

- smanjenje izloženosti riziku – kroz npr. ograničavanje novih plasmana ili povećanom naplatom loših plasmana u cilju smanjenja izloženosti kreditnom riziku, plasiranje plasmana bez valutne klauzule, u cilju smanjenja izloženosti kreditno-deviznom riziku i slično;
- diversifikacija izloženosti – kroz npr. odobravanje plasmana široj grupi klijenata različitih profesija, zaposlenih kod poslodavaca različitih privrednih grana u cilju smanjenja izloženosti kreditnom riziku i riziku koncentracije i slično;
- prenos rizika – kroz npr. obezbjeđivanje datih plasmana polisama osiguranja u slučaju gubitka posla klijenta kojem su sredstva plasirana u cilju smanjenja izloženosti kreditnom riziku i slično;
- izbjegavanje izlaganja riziku – kroz npr. nedavanje plasmana pravnim licima koja se mogu smatrati rizičnim djelatnostima (npr. novoosnovane IT firme) u cilju smanjenja izloženosti kreditnom riziku, nekreditiranju djelatnosti proizvodnje i prodaja oružja u cilju smanjenja rizika od pranja novca i finansiranja terorizma i slično.

Detaljnije mjere za praćenje i ublažavanje rizika po pojedinačnim vrstama rizika opisane su u uspostavljenim strategijama, programima i politikama koje se odnose na pojedinačne rizike.

Banka ima uspostavljene linije izvještavanja i propisanu dinamiku redovnog izvještavanja organa upravljanja Banke, kojim je obuhvaćeno upravljanje rizikom, uključujući i kontrolu rizika, te korišćenje tih izvještaja u procesu donošenja poslovnih odluka, na jasan i transparentan način.

Postoje sljedeći nivoi izvještavanja o rizicima:

Regulatorni izvještaji

set izvještaja definisanih od strane Agencije koji se dostavljaju na mjesečnom, kvartalnom, polugodišnjem i godišnjem nivou (izvještaji o kapitalnim zahtjevima, velikim izloženostima, izvještaj o kamatnom i ostalim rizicima, izvještavanje o rizicima u skladu sa regulatornim standardima Stuba 3);

Interni izvještaji

pripremaju zaposleni u Sektoru za integrirano upravljanje rizicima i Sektoru za upravljanje sredstvima, imaju za cilj pružanje sveobuhvatne i realistične slike o poziciji rizika i kapitala/likvidnosti, usaglašenosti sa mjerama sklonosti ka preuzimanju rizika, i poštovanju limita i znakovna upozorenja u slučaju izmjena rizičnog profila Banke.

Rizični profil i sposobnost podnošenja rizika Banke

Proces upravljanja rizicima uključuje jasno definisanje i dokumentovanje rizičnog profila, usklađivanje rizičnog profila Banke sa sklonošću ka preuzimanju rizika i tolerancije prema riziku, te usklađenost rizičnog profila Banke sa rezultatima ICAAP-a i ILAAP-a Banke.

Rizični profil Banke je mjera, odnosno procjena strukture i nivoa svih značajnih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju, pri čemu su kvantitativne metode koje se koriste za mjerenje rizika dokumentovane, te jasno definisani načini za procjenu rizika koje Banka nije u mogućnosti kvantitativno mjeriti.

Prilikom definisanja rizičnog profila Banke primjenjuju se sljedeća pravila:

- Banka analizira trenutni relativni značaj različitih vrsta rizika i koncentraciju rizika među pojedinačnim vrstama rizika kako bi kreirala okvir za dalji razvoj prema ciljnom rizičnom profilu;
- rizici koji se smatraju značajnim se kvantifikuju ili kvalitativno procjenjuju kako bi se odredio trenutni ukupni rizični profil Banke;
- na osnovu svojih resursa i iskustva, Banka definiše rizike koji su neprihvatljivi;
- na osnovu trenutnog rizičnog profila, poslovnih planova i sklonosti ka preuzimanju rizika, definiše se ciljani rizični profil;
- ciljani rizični profil predstavlja osnovu za postavljanje konzistentnih limita rizika;
- ciljani rizični profil se uzima u obzir u procesu planiranja i upravljanja kapitalom i likvidnošću.

Sposobnost podnošenja rizika (engl. risk-bearing capacity) je najveći ukupni nivo i vrste rizika koje Banka može preuzeti, uzimajući u obzir raspoloživi kapital i likvidnost, kvalitet sistema upravljanja rizicima i sistema internih kontrola, te regulatorna ograničenja. Sposobnost podnošenja rizika je predstavljena kroz alokaciju kapitala i likvidnosti za pokriće značajnih rizika

kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

Određivanje internih kapitalnih i likvidnosnih zahtjeva predstavlja jednu od ključnih aktivnosti u nizu aktivnosti za upravljanje i kontrolu rizika u Banci, i na sveobuhvatan način pokriva sve vrste rizika, tako obezbjeđujući da Banka uvijek posluje sa dovoljno kapitala i likvidnosti

za pokriće svih značajnih rizika.

Kapital i likvidnost se raspoređuje za sve ključne rizike kao i ostale rizike za koje se smatra da su značajni obzirom da su sastavni dio procesa identifikacije i procjene značajnosti rizika.

Banka prilikom izračunavanja internih kapitalnih i likvidnosnih zahtjeva mjeri značajne rizike kvantitativnim metodama ili procjenjuje značajne rizike koje nije u mogućnosti kvantifikovati koristeći se metodologijom i pristupima koji na-

jviše odgovaraju organizaciji i poslovnim aktivnostima Banke.

Upravljanje rizicima u poslovanju je od strateške važnosti za Banku, a u cilju minimiziranja negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital/likvidnosti Banke. Prilikom definisanja poslovne strategije Banka se oslanja na ciljani rizični profil kao osnove za procjenu neophodnog kapitala/likvidnosti za pokriće postojećih i potencijalnih budućih rizika u poslovanju.

Informisanje organa upravljanja o rizicima

Redovnim praćenjem, kontrolom i izvještavanjem o izloženostima rizicima i rizičnom profilu Banke omogućeno je pravovremeno, tačno i dovoljno informisanje svih relevantnih nivoa upravljanja u Banci u cilju donošenja poslovnih odluka i odluka o upravljanju rizicima, odnosno za sigurno i stabilno poslovanje Banke.

Informacije obuhvataju odgovorajuće informacije o izloženosti pojedinim rizicima, uključujući informacije o rizičnom profilu i njegovim promjenama, sklonosti ka preuzimanju rizika, o mjerama i aktivnostima koje se namjeravaju preduzeti ili su preduzete sa ciljem ublažavanja rizika, o prekoračenjima limita rizika i slično.

Izveštaji o rizicima kojima je Banka izložena su:

- transparentni (sadrže jasne, razumljive i precizne informacije u pogledu izloženosti rizicima);
- sveobuhvatni (potpuni, odnosno obuhvataju sve značajne rizike u poslovanju);
- upotrebljivi (u smislu sadržaja važnih informacija za donošenje odluka u vezi sa rizicima);
- uporedivi (u pogledu jednoobraznosti informacija koje sadrže);
- pravovremeni (omogućavaju pravovremeno preduzimanje potrebnih mjera).

Banka je uspostavila odgovarajući sistem redovnog praćenja i izvještavanja članova Uprave, Nadzornog odbora, Odbora za reviziju, Agencije i drugih relevantnih tijela o izloženosti Banke pojedinim vrstama rizika, usklađenosti sa uspostavljanim sistemom limita, politikama, planovima i strategijama, kao i njihovom uticaju na planirano poslovanje Banke.

Izveštaji se pripremaju na dnevnoj, mjesečnoj, kvartalnoj, polugodišnjoj i godišnjoj osnovi u zavisnosti od vrste, svrhe i krajnjeg korisnika izveštaja.

Pored redovnih izvještaja, Banka u slučaju potreba priprema i ad hoc izvještaje i prezentacije o ostvarenjima, promjenama i uticajima na poslovanje Banke, na buduća kretanja aktive, nivo adekvatnosti kapitala i likvidnosti, pokazatelje kapitala i likvidnosti, ročne i valutne usklađenosti aktive i pasive Banke i slično.

Način praćenja i izvještavanja po pojedinačnim vrstama rizika opisan je u uspostavljenim strategijama / programima / politikama koje se odnose na pojedinačne rizike.

Nadzorni odbor i Uprava Banke donose odluke na osnovu internih izvještaja vezanih za upravljanje rizicima. Naime, kroz uspostavljene linije internog izvještavanja, Nadzorni odbor i Uprava Banke imaju uvid u trenutni rizični profil, te odstupanja trenutne izloženosti rizicima u odnosu na definisane limite, odnosno ciljane vrijednosti.

Sektor za integrisano upravljanje rizicima, na mjesečnom nivou, izrađuje sažet Iskaz o sklo-

nosti ka preuzimanju rizika - RAS sa vrijednostima pokazatelja na posljednji dan u mjesecu. Sektor za integrisano upravljanje rizicima o RAS pokazateljima na posljednji dan u mjesecu izvještava Upravu Banke kroz redovne mjesečne sjednice RICO-a. Kontrolna funkcija upravljanja rizicima o RAS pokazateljima sa stanjem na posljednji dan u mjesecu izvještava Odbor za reviziju i Nadzorni odbor Banke, u okviru redovnih kvartalnih izvještaja koje ta kontrolna funkcija podnosi Odboru za reviziju i Nadzornom odboru Banke.

U izvještaju se prate uspostavljeni limiti RAS pokazatelja i u slučaju prekoračenja Uprava Banke razmatra i po potrebi donosi odluke o mjerama koje je potrebno preduzeti u cilju smanjenja izloženosti riziku.

Na mjesečnom nivou, Sektor za integrisano upravljanje rizicima izrađuje i Mjesečni RICO izvještaj i prezentuje ga Upravi Banke na sjednicama RICO-a. U okviru ovog izvještaja obuhvaćeno je praćenje materijalno značajnih rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju (kreditnog, deviznog, kamatnog, operativnog, rizika likvidnosti), rizičnog profila, sklonosti ka preuzimanju rizika (RAS), adekvatnosti kapitala/likvidnosti i slično. Na kvartalnom nivou, kontrolna funkcija upravljanja rizicima izvještava Odbor za reviziju i Nadzorni odbor o upravljanju rizicima u obliku Izvještaja o praćenju rizika. U okviru ovog izvještaja obuhvaćeno je sve navedeno u Mjesečnom RICO izvještaju, s tim što su podaci i informacije prikazani na kvartalnom nivou u sažetoj formi.

KAPITALNI ZAHTJEVI I ADEKVATNOST KAPITALA

Upravljanje kapitalom predstavlja redovni proces utvrđivanja i održavanja kvantiteta i kvaliteta (odnosno strukture) kapitala Banke najmanje na propisanom odnosno odgovarajućem nivou kao i jasno razumijevanje realnih potreba Banke za kapitalom.

Zbog toga što kapital predstavlja rijedak ekonomski i strateški resurs, upravljanje kapitalom čini jednu od najbitnijih komponenti opreznog, efikasnog i strateškog planiranja i upravljanja Bankom.

Kapital Banci pruža potrebne izvore za redovne aktivnosti, pokriće preuzetog i potencijalnog rizika, upotpunjavanje ukupnog poslovanja, širenje obima Banke i finansiranje nekamatonosne aktive.

Banka, u zavisnosti od rizičnog profila i sistemskog značaja Banke, treba da u svakom trenutku obezbijedi iznos kapitala adekvatan vrstama, obimu i složenosti poslova koje obavlja i rizicima kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

Regulatorni kapital Banke predstavlja iznos izvora sredstava koji je Banka dužna održavati radi sigurnog i stabilnog poslovanja, odnosno ispunjenja obaveza prema povjericima. Regulatorni kapital predstavlja zbir osnovnog i dopunskog kapitala nakon regulatornih usklađivanja. Pri tome, osnovni kapital Banke predstavlja zbir redovnog osnovnog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala nakon regulatornih usklađivanja.

Regulatorni kapital ne može biti manji od 15 miliona KM.

Banka može povećati kapital na sljedeći način

1

novim ulozima i to emisijom novih akcija po postupku na način i pod uslovima propisanim odgovarajućim Zakonom o bankama i drugim propisima

2

iz sredstava Banke pretvaranjem neraspoređene dobiti u akcionarski kapital u skladu sa Zakonom o bankama i drugim propisima

Pri povećanju osnovnog kapitala Banke vrši se izdavanje novih akcija ili se povećava nominalna vrijednost postojećih akcija. Odluku o povećanju osnovnog kapitala donosi Skupština Banke, uz prethodnu saglasnost Agencije.

Regulatorni kapital Banke na dan 31.12.2024. godine iznosi 38 miliona KM i u odnosu na prethodnu godinu veći je za 9,3 miliona KM usljed obezbjeđenja dopunskog kapitala uključanjem prikupljenih sredstava kroz emisiju ESG obveznica u poziciju dopunskog kapitala Banke u obliku instrumenta kapitala (subordiniranog duga), pripisa dobiti iz prethodne godine te izvršene dokapitalizacije.

Informacije koje se odnose na strukturu regulatornog kapitala Banke na dan 31.12.2024. godine sađrane su u sljedećoj tabeli.

Na osnovu pregleda strukture regulatornog kapitala može se uočiti da se regulatorni kapital Banke sastoji primarno od instrumenata osnovnog, odnosno redovnog osnovnog kapitala koji predstavljaju visokokvalitetne instrumente kapitala.

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun regulatornog kapitala dat je u sljedećim tabelama.

KAPITAL		
BR.	Stavka	Iznos (u 000 KM)
1	REGULATORNI KAPITAL	37,941
1.1	OSNOVNI KAPITAL	34,588
1.1.1	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	28,588
1.1.1.1	Instrumenti kapitala i računi emisije premije koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	30,736
1.1.1.2	Zadržana dobit	-1,886
1.1.1.3	Ostali ukupni rezultat	92
1.1.1.4	Ostale rezerve	56
1.1.1.5	(-) Ostala nematerijalna imovina	-410
1.1.1.6	(-) Odložena poreska imovina koja zavisi od buduće profitabilnosti i ne proizilazi iz privremenih razlika umanjenih za povezane poreske obaveze	0
1.1.1.7	(-) Odbici od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuju dodatni osnovni kapital	0
1.1.1.8	(-) Odloženo poresko sredstvo koje se može odbiti i koja zavisi od buduće profitabilnosti i proizilazi iz privremenih razlika	0
1.1.2	DODATNI OSNOVNI KAPITAL	6,000
1.1.2.1	Instrumenti kapitala i računi emisije premije koji se priznaju kao dodatni osnovni kapital	6,000
1.1.2.2	(-) Odbici od stavki dopunskog kapitala koji premašuju dopunski kapital	0
1.1.2.3	Odbitak od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuje dodatni osnovni kapital (odbija se od redovnog osnovnog kapitala)	0
1.2	DOPUNSKI KAPITAL	3,353
1.2.1	Instrumenti kapitala i računi emisije premije koji se priznaju kao dopunski kapital	3,353
1.2.2	Opšte ispravke vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardizovanim pristupom	0
1.2.3	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom osnovnom kapitalu)	0
1.2.4	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	0

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata	
BR.	Stavka
1	Emitent: NAŠA BANKA A.D. BANJA LUKA
1.1	Jedinstvena oznaka: BA100PIBBRD2
Tretman u skladu sa regulatornim okvirom	
2	Priznat na pojedinačnoj / konsolidovanoj osnovi: na pojedinačnoj osnovi
3	Vrsta instrumenta: obične akcije
4	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja: 30,736 hiljada KM
5	Nominalni iznos instrumenta: 30.736 hiljada KM
5.1	Emisiona cijena: nije primjenjivo
5.2	Otkupna cijena: nije primjenjivo
6	Računovodstvena klasifikacija: akcionarski kapital
7	Datum izdavanja instrumenta: 11.11.2001. godine / 27.11.2002. godine / 13.05.2003. godine / 28.11.2005. godine / 12.01.2006. godine / 29.05.2006. godine / 20.08.2008. godine / 14.10.2015. godine / 30.06.2016. godine / 15.04.2017. godine / 30.07.2019. godine / 11.01.2022. godine / 17.11.2022. godine / 29.03.2023. godine
8	Instrument sa datumom dospjeća ili instrument bez datuma dospjeća: bez datuma dospjeća
8.1	Inicijalni datum dospjeća: bez dospjeća
9	Opcija kupovine od strane emitenta: ne
9.1	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost: ne sadrži opciju kupovine
9.2	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo): nije primjenjivo
Kuponi/dividende	
10	Fiksna ili promjenljiva dividenda/kupon: promjenljivi
11	Kuponska stopa i povezani indeksi: nije primjenjivo
12	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende: ne postoji
13.1	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi/kupona: puno diskreciono pravo
13.2	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona: puno diskreciono pravo
14	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih podsticaja za otkup: ne
15	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi: nije primjenjivo
16	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument: nije primjenjivo
17	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije: nije primjenljivo
18	Ako je konvertibilan djelimično ili u cijelosti: nije primjenjivo
19	Ako se može konvertovati, stopa konverzije: nije primjenjivo
20	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija: nije primjenjivo
21	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje: nije primjenjivo
22	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje: nije primjenjivo
23	Mogućnost smanjenja vrijednosti: da

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata	
24	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednost: Odluku o smanjenju vrijednosti donosi Skupština banke, a pravna osnova za pokretanje smanjenja vrijednosti su zakonske odredbe (zakonski pristup).
25	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cijelosti: u potpunosti ili djelimično
26	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno: trajno
27	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizama povećanja vrijednosti: nije primjenjivo
28	Vrsta instrumenta koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta: nekumulativne prioritetne akcije
29	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata: ne
30	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike: nije primjenjivo
Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata	
BR.	Stavka
1	Emitent: NAŠA BANKA A.D. BANJA LUKA
1.1	Jedinstvena oznaka: za 1.000.000 prioritetnih akcija PIBB-P-B jedinstvena oznaka ISIN je BA100PIBBPB0; za 5.000.000 prioritetnih akcija PIBB-P-A jedinstvena oznaka je BA100PIBBPA2
Tretman u skladu sa regulatornim okvirom	
2	Priznat na pojedinačnoj / konsolidovanoj osnovi: na pojedinačnoj osnovi
3	Vrsta instrumenta: nekumulativne prioritetne akcije
4	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja: 6,000 hiljada KM
5	Nominalni iznos instrumenta: 6,000 hiljada KM
5.1	Emisiona cijena: nije primjenjivo
5.2	Otkupna cijena: nije primjenjivo
6	Računovodstvena klasifikacija: akcionarski kapital
7	Datum izdavanja instrumenta: 05.10.2012. godine / 18.02.2015. godine
8	Instrument sa datumom dospijeca ili instrument bez datuma dospijeca: bez datuma dospijeca
8.1	Inicijalni datum dospijeca: bez dospijeca
9	Opcija kupovine od strane emitenta: ne
9.1	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost: nije primjenjivo
9.2	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo): nije primjenjivo
Kuponi/dividende	
10	Fiksna ili promjenljiva dividenda/kupon: fiksna
11	Kuponska stopa i povezani indksi: 8%
12	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende: postoji
13.1	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi/kupona: djelimično diskreciono pravo. Razlozi za djelimično diskreciono pravo: Kapital ispod određenog praga ili nedovoljno ostvarena dobit.
13.2	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona: nije primjenjivo

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata	
14	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih podsticaja za otkup: ne
15	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi: nekumulativni
16	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument: konvertibilan
17	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije: U slučaju da se ne isplati dividenda do 30.06. tekuće godine za prethodnu godinu
18	Ako je konvertibilan djelimično ili u cijelosti: u potpunosti
19	Ako se može konvertovati, stopa konverzije: 1 : 1
20	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija: dobrovoljna konverzija
21	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje: obične akcije
22	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje: Nasa banka a.d. Banja Luka
23	Mogućnost smanjenja vrijednosti: da
24	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednost: zakonski pristup
25	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cijelosti: u potpunosti ili djelimično
26	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno: trajno
27	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizama povećanja vrijednosti: nije primjenjivo
28	Vrsta instrumenta koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta: nije primjenjivo
29	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata: ne
30	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike: nije primjenjivo

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata	
BR.	Stavka
1	Emitent: NAŠA BANKA A.D. BANJA LUKA
1.1	Jedinstvena oznaka: PIBB; 05-3-2335
Tretman u skladu sa regulatornim okvirom	
2	Priznat na pojedinačnoj / konsolidovanoj osnovi: na pojedinačnoj osnovi
3	Vrsta instrumenta: obveznice
4	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja: 3,353 hiljada KM
5	Nominalni iznos instrumenta: 3,377 hiljada KM
5.1	Emisiona cijena: 100,00 KM
5.2	Otkupna cijena: nije primjenjivo
6	Računovodstvena klasifikacija: Obaveze Banke iz emitovanih obveznica predstavljaju neosigurane obaveze, čime Banka neće izdati instrument obezbjeđenja za iste. U slučaju likvidacije Banke obaveze po osnovu emitovanih obveznica su u subordiniranoj poziciji u odnosu na ostale obaveze Banke.
7	Datum izdavanja instrumenta: 07.05.2024. godine
8	Instrument sa datumom dospijeca ili instrument bez datuma dospijeca: sa datumom dospijeca
8.1	Inicijalni datum dospijeca: Dospijee emisije je 7 (sedam) godina od dana registracije obveznica iz emisije u Centralnom registru hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka – 07.05.2031. godine.

9	Opcija kupovine od strane emitenta: da
9.1	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost: nije primjenjivo
9.2	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo): nije primjenjivo
Kuponi/dividende	
10	Fiksna ili promjenljiva dividenda/kupon: fiksni/promjenljivi
11	Kuponska stopa i povezani indeksi: Kamatna stopa na godišnjem nivou iznosi 5,25%. U inicijalom periodu od prvih pet godina isplaćivače se polugodišnje samo kamata (grejs period), a nakon tog preostale dvije godine isplaćivače se glavnica i kamata u jednakim polugodišnjim anuitetima. U slučaju da Validator, nakon izvršene validacije, utvrdi da je Emitent ispunio cilj smanjenja CO2, predviđen Odlukom o drugoj emisiji ESG obveznica, kamatna stopa se neće mijenjati do dospijeca druge emisije ESG obveznica, odnosno iznosiće 5,25% na godišnjem nivou. U slučaju da Validator, nakon izvršene validacije, utvrdi da Emitent nije ispunio cilj smanjenja CO2, predviđen Odlukom o drugoj emisiji ESG obveznica, kamatna stopa se povećava za 0,20 procentnih poena, odnosno od sljedećeg anuiteta (od osmog anuiteta) iznosiće 5,45% do dospijeca druge emisije ESG obveznica.
12	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende: nije primjenjivo
13.1	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi/kupona: nije primjenjivo
13.2	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona: nije primjenjivo
14	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih podsticaja za otkup: ne
15	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi: nije primjenjivo
16	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument: nije primjenjivo
17	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije: nije primjenjivo
18	Ako je konvertibilan djelimično ili u cijelosti: nije primjenjivo
19	Ako se može konvertovati, stopa konverzije: nije primjenjivo
20	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija: nije primjenjivo
21	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje: nije primjenjivo
22	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje: nije primjenjivo
23	Mogućnost smanjenja vrijednosti: ne
24	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednost: nije primjenjivo
25	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cijelosti: nije primjenjivo
26	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno: trajno
27	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizama povećanja vrijednosti: nije primjenjivo
28	Vrsta instrumenta koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta: nije primjenjivo
29	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata: ne
30	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike: nije primjenjivo

KAPITALNI ZAHTJEVI I ADEKVATNOST KAPITALA

Iznosi kapitalnih zahtjeva i stope kapitala

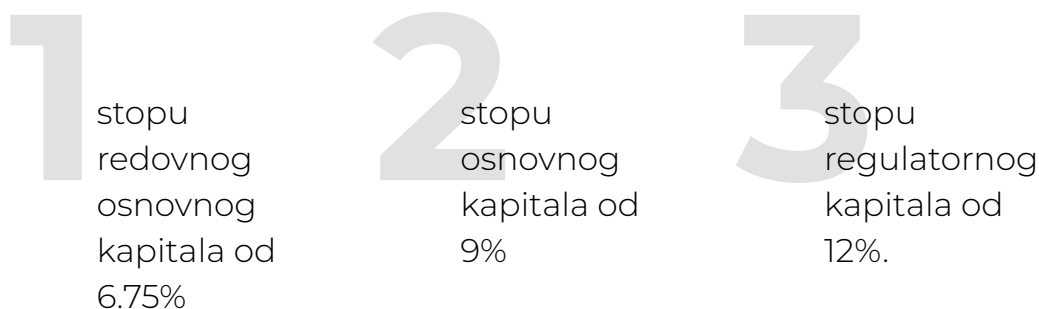
U skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka i Odlukom o izmjeni i dopuni odluke o izračunavanju kapitala banaka, Banka izračunava kapitalne zahtjeve za kreditni, tržišni i operativni rizik.

Za računanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik Banka koristi standardizovani pristup u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banaka i Odluke o izmjeni i dopuni odluke o izračunavanju kapitala banaka. Kapitalni zahtjev za kreditni rizik se računa kao iznos izloženosti ponderisan rizikom za kreditni rizik * 12%.

Za računanje kapitalnih zahtjeva za tržišni rizik Banka koristi standardizovani pristup u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banaka. Kapitalni zahtjev za tržišni rizik se računa kao ukupna neto devizna pozicija Banke (ukupna neto duga ili neto kratka pozicija, u zavisnosti koja je veća) * 12%.

Za računanje kapitalnih zahtjeva za operativni rizik Banka koristi pristup osnovnog pokazatelja u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banaka i Odluke o izmjeni i dopuni odluke o izračunavanju kapitala banaka. Prema pristupu osnovnog pokazatelja, kapitalni zahtjev za operativni rizik jednak je 15% trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja koji se izračunava u skladu sa članom 109. Odluke o izračunavanju kapitala banaka.

Postupajući u skladu sa propisom da regulatorni kapital Banke ne smije pasti ispod iznosa uplaćenog osnivačkog kapitala koji se u skladu sa odredbama zakonskog propisa zahtjeva prilikom izdavanja dozvole za rad, Banka mora u svakom trenutku ispunjavati sljedeće kapitalne zahtjeve:

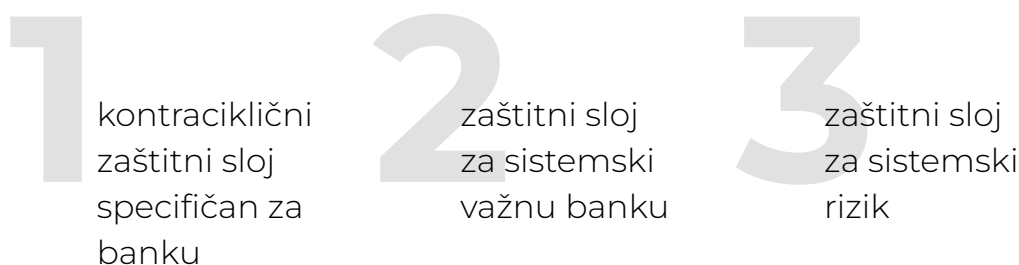
Banka izračunava stope kapitala na sljedeći način:

- stopa redovnog osnovnog kapitala jeste odnos redovnog osnovnog kapitala i ukupnog iznosa izloženosti riziku, izražena u procentima;
- stopa osnovnog kapitala jeste odnos osnovnog kapitala i ukupnog iznosa izloženosti riziku, izražena u procentima;
- stopa regulatornog kapitala jeste odnos regulatornog kapitala i ukupnog iznosa izloženosti riziku, izražena u procentima.

Banka je dužna ispunjavati regulatorne zahtjeve u pogledu zaštitnih slojeva kapitala.

Zaštitni sloj za očuvanje kapitala jeste regulatorni kapital koji Banka mora održavati u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2.5% ukupnog iznosa izloženosti riziku. Zaštitni sloj za očuvanje kapitala predstavlja dio redovnog osnovnog kapitala iznad propisanog minimuma od 6.75% ukupnog iznosa izloženosti riziku, odnosno sve propisane minimalne stope kapitala se uvećavaju za iznos zaštitnog sloja za očuvanje kapitala.

Zahtjev za ostale zaštitne slojeve kapitala (kombinovani zaštitni sloj) predstavlja redovni osnovni kapital, izražen procentualno u odnosu na ukupni iznos izloženosti riziku, koji je namijenjen ispunjavanju zahtjeva za zaštitnim slojem za očuvanje kapitala, uvećan za sljedeće zaštitne slojeve, u zavisnosti od toga šta je primjenjivo:

Trenutno obaveza Banke odnosi se na održavanje zaštitnog sloja za očuvanje kapitala. Primjena ostalih zaštitnih slojeva kapitala propisane se posebnim internim aktom u slučaju potrebe.

Podaci koji se odnose na kapitalne zahtjeve i adekvatnost kapitala na dan 31.12.2024. godine dati su u sljedećoj tabeli.

KAPITAL		
BR.	Stavka	Iznos (u 000 KM)
1	Kapitalni zahtjevi za kreditni rizik	21,648
1.1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	0
1.2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	264
1.3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	609
1.4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0
1.5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0
1.6	Izloženosti prema institucijama	270
1.7	Izloženosti prema privrednim društvima	4,302
1.8	Izloženosti prema stanovništvu	5,899
1.9	Izloženosti obezbjeđene nekretninama	8,173
1.10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	420
1.11	Visokorizične izloženosti	433
1.12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0
1.13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0
1.14	Izloženosti u obliku udjela ili akcija u investicionim fondovima	0
1.15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	50
1.16	Ostale izloženosti	1,227
2	Kapitalni zahtjevi za iznos namirenja/ispоруke	0
3	Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike	174
3.1	Kapitalni zahtjevi za specifični i opšti rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata	0
3.2	Kapitalni zahtjevi za velike izloženosti koje prekoračuju ograničenja definisana Odlukom o velikim izloženostima	0
3.3	Kapitalni zahtjevi za devizni rizik	174
3.4	Kapitalni zahtjevi za robni rizik	0
4	Kapitalni zahtjevi za operativni rizik	2,225
5	STOPA REDOVNOG OSNOVNOG KAPITALA	14.27%
6	STOPA OSNOVNOG KAPITALA	17.26%
7	STOPA REGULATORNOG KAPITALA	18.93%

Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza

Banka identifikuje sve klijente koji su u statusu neizmirenja obaveza u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banaka i Odluke o izmjeni i dopuni odluke o izračunavanju kapitala banaka.

Smatra se da je nastupio status neizmirenja obaveza kada je ispunjen jedan ili oba od sljedećih uslova:

- dužnik kasni sa otplatom dospjelih obaveza prema Banci duže od 90 dana u materijalno značajnom iznosu, osim u slučaju da Banka dokaže da je kašnjenje nastalo zbog tehničke greške;
- Banka smatra izvjesnim da dužnik neće u potpunosti izmiriti svoje obaveze prema Banci ne uzimajući u obzir mogućnost naplate iz kolateralu (engl. Unlikelihood to pay – UTP).

Pod materijalno značajnim iznosom podrazumijevaju se ukupna dospjela potraživanja od:

- fizičkog lica u iznosu većem od 200 KM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika;
- pravnog lica u iznosu većem od 1 000 KM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika.

MARKETING I DRUŠTVENA ODGOVORNOST

Pružanje podrške u vidu brojnih sponzorstava i donacija nije izostala ni ove godine, a sve sa ciljem podrške i promocije lokalnih zajednica. Naša banka a. d. Banja Luka, kao društveno odgovorna domaća finansijska institucija, donirala je Udruženju građana “Centar za životnu sredinu i uređenje prostora” u Banjoj Luci bespovratna sredstva za realizaciju ekološkog projekta u opštini Srbac. Donirana bespovratna sredstva namijenjena su za uređenje obale rijeke Vrbas, pošumljavanje, analizu kvaliteta vode i ispitivanje ihtiofaune na lokalitetu Gradina u srbačkom naselju Stari Martinac.

Donacija bespovratnih sredstava finalni je čin uspješno sprovedene promotivne kampanje Naše Banke, pod nazivom “UVIJEK SA NAŠIM LJUDIMA”. Kampanja je osmišljena i realizovana u cilju pružanja konkretne podrške očuvanju i održivosti životne sredine i prirodnih ljepota koje nas okružuju, za ljepšu, zdraviju i sigurniju budućnost naših sadašnjih i budućih generacija.

Takođe, poslovnu godinu obilježila su brojna priznanja, nagrade, kao i sjajni projekti kojima je Banka dodatno ojačala svoju poziciju na domaćem i međunarodnom tržištu.

Banka posebnu pažnju povećuje edukaciji i usavršavanju zaposlenih kroz razne treninge, i tim bilinge, a sa ciljem sticanja novih znanja, komunikacijskih vještina, jačanju timskog duha, kako bi klijentima koji zauzimaju primarnu ulogu pružili kvalitetnije usluge.

Nastavili smo sa negovanjem tradicije kroz prijem još jedne generacije studenata treće i četvrte godine studija Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, koji su obavljali stručnu praksu u Banci.

U drugom kvartalu otpočela je kampanja “POZAJMICA I KREDITNA KARTICA”, na kojoj je fokus bio da klijenti koji se odluče za pomenuti akcijski proizvod ne plaćaju troškove obrade, a sredstva su raspoloživa u roku od pet dana. Kampanja je trajala od maja do mjeseca oktobra.

AKCIJA!

POZAJMICA I KREDITNA KARTICA

- ✓ BEZ TROŠKOVA OBRADE
- ✓ RASPOLOŽIVA SREDSTVA U ROKU OD 5 DANA

Kontakt centar: 0800 50 213
www.nasa-banka.com

AKCIJA!

POZAJMICA I KREDITNA KARTICA

- ✓ BEZ TROŠKOVA OBRADE
- ✓ RASPOLOŽIVA SREDSTVA U ROKU OD 5 DANA

Kontakt centar: 0800 50 213
www.nasa-banka.com

Kampanja “NAŠA ŠTEDNJA JE TOP, JER SAM BIRAŠ ROK” otpočela je u junu mjesecu i trajala do oktobra. Komunicirana je atraktivna kamatna stopa na depozite do 4,01%. Kampanja je uspješno realizovana i postignuti su planirani rezultati.

**NAŠA ŠTEDNJA JE
TOP
JER
SAM BIRAŠ ROK!**

KAMATNA
STOPA
4.01%

NAŠA BANKA

U julu mjesecu otpočela je i kampanja "ONLINE ZAHTJEV ZA KREDIT", čija komunikacija je bila usmjerena na olakšice da klijenti bez dolaska u banku imaju opciju aplicirati za kredit putem veb sajta, te nakon insertacije potrebne dokumentacije, vrši se analiza na osnovu koje se klijentima dostavlja povratna informacija i dalja komunikacija za potpisivanje dokumentacije.

Posljednji kvartal 2024. godine obilježila je i kampanja lojalnosti koja je provedena u saradnji sa Galens Grupom čiji je Banka ponosni član, a klijentima je ponuđen jedinstven popust od 10% pri plaćanju našim kreditnim karticama u odabranim hotelima i restoranima koji su u vlasništvu grupe. Kampanja je trajala do kraja godine.

Pomenute medijske kampanje uspješno su realizovane uz kvalitetan media mix, te je prisutnost bila osigurana u svim medijskim kanalima.

nove poslovnice

Širenje mreže naših poslovnica i bankomata provodilo se kontinuirano u skladu sa planom i ove godine. Otvorene su dvije nove poslovnice, u Banjoj Luci i Laktašima (Starčevica i Trn), a u sklopu novootvorenih poslovnica klijentima su na raspolaganju i bankomati. Novi bankomat je klijentima dostupan i u Višegradu na lokacija Andrićgrad.

Trn

Starčevica

anketa

Ova godina obilježena je posebnom posvećenošću i temeljnom analizom potreba klijenata, prijedlozima i sugestijama, svakodnevnim komuniciranjem sa klijentima putem direktnih i indirektnih kanala komunikacije. U segmentu komunikacije Banka se bavi eksternim i internim komunikacijama, te društveno odgovornim ponašanjem, uz strateški plan koji ima za cilj poboljšanje dijaloga sa javnošću, medijima i lokalnim zajednicama.

Naša Banka a.d. Banja Luka nastavila je tradiciju pružanja podrške poljoprivrednim proizvođačima i posjetiocima, učešćem na XXII Međunarodnom sajmu poljoprivrede, lova i ribolova INTERAGRO 2024, koji je održan u Bijeljini, i koji je jedan od načina da se sa postojećim i potencijalnim klijentima iskomunicira, predstave novi aktuelni proizvodi i najave nove promocije. U cilju unapređenja komunikacije sa klijentima,

kao i povratne informacije o zadovoljstvu uslugama koje pružamo, Banka je ostvarila poslovnu saradnju sa renomiranom kompanijom za istraživanje tržišta i javnog mnjenja Metrics doo Banja Luka, koja je izvršila i objavila rezultate istraživanja, kroz koje je potvrđeno da Naša Banka a. d. Banja Luka uživa izuzetno veliko povjerenje svojih klijenata i da u potpunosti ili većinom ispunjava njihova očekivanja zahvaljujući svojoj dostupnosti, ljubaznom osoblju i pouzdanom razvoju savremenog bankarskog poslovanja na temelju domaće bankarske tradicije. Istraživanje koje je u martu 2024. sprovedla kompanija Metrics, pokazalo je da čak 94% ispitanika koji imaju otvorene račune u Našoj Banci a. d. Banja Luka, upravo Našu Banku smatra i svojom glavnim bankom. To je veliko priznanje za Banku jer potvrđuje kvalitet kreiranih bankarskih proizvoda i usluga sa kojima su klijenti Naše Banke odlično upoznati.

Takođe, na veb sajtu je kreirana posebna sekcija za korisnike koji su u mogućnosti popuniti Anketu sa nekoliko kratkih pitanja koja se sa posebnom pažnjom analiziraju jer su od velikog značaja za dalje unapređenje procesa poslovanja.

anketa

Za naše najmlađe upriličili smo i podjelu novogodišnjih paketića uz prisustvo Djeda Mraza.

U procesu poboljšanja interne komunikacije organizovano je nekoliko jednodnevnih edukacija, zajedničkih druženja, učešća na Međunarodnim bankarskim susretima u Tesliću. Kraj godine obilježen je novogodišnjom zabavom za zaposlene na kojoj su bile upriličene i nagrade za najuspješnije kolege, te kolege koje su u prethodnim godinama dali svoj značajan doprinos kroz rad u Banci.

Nаша Banka a.d. Banja Luka kao društveno odgovorna institucija, sa zadovoljstvom je podržala i dala svoj doprinos i u 2024. godini, brojnim sponzorstvima i donacijama.

U duhu društveno odgovorne institucije, u kontinuitetu osluškujemo potrebe lokalnih zajednica u kojima poslujemo, te pružanjem podrške dajemo doprinos u stvaranju čvrstih dugoročnih odnosa. Sa FK „RADNIK“ Bijeljina, potpisan je Ugovor o sponzorstvu i partnerstvu, sa ciljem promocije fudbala kao rekreativnog i profesionalnog sporta. Ova saradnja predstavlja još jedan korak dalje u pravcu ispunjenja strateškog opredijeljenja Banke za razvoj boljeg i zdravijeg života zajednice u kojoj djeluje. Takođe, finansijskom i moralnom podrškom dali smo doprinos i organizaciji trećeg po redu takmičenja u parakondjaništvu „KENTAUR 2024“ koje je održano u Romanovcima, u organizaciji KK „ARION“ iz Gradiške. Već tradicionalno, treću godinu za redom pomažemo i organizaciju Altetskog mitinga u Bijeljini, koji okuplja veliki broj takmičara iz zemlje i regiona. Takođe, podržali smo i judo

klub „Krajina“ iz Banja Luke, koji broji mlađe članove, a sve u cilju promocije sporta. Naša Banka a.d. Banja Luka kao društveno odgovorna institucija sa zadovoljstvom je dala svoj doprinos podrškom i organizacije kulturnog događaja „Karavan kulture“, koji je održan u Banjaluci, u Domu omladine. Prepoznali smo značaj i dali svoj doprinos donacijom računara i računarske opreme Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske, Policijskoj stanici Čelinac, kao i nabavci računarske opreme za potrebe JZU „Specijalna bolnica za psihijatriju Sokolac“.

Naša vrata bila su otvorena i za najmlađe povodom obilježavanja Svjetskog dana štednje, gdje su naši najmlađi posjetioci iz PU dječiji vrtić „Miki Maus“, koji su kroz druženje i igru pričali sa zaposlenima o važnosti štednje, na koji način štede i zašto je važno štedjeti od malih nogu.

Prošlu godinu obilježile su brojne nagrade i prestižna priznanja, te projekti koji su realizovani i prepoznati kao postavljanje novih standarda na finansijskom tržištu.

Naime, Naša Banka a.d. Banja Luka ponosni je dobitnik priznanja "Zlatni BAM" u kategoriji "Eko partnerstvo godine".

Za ovo prestižno priznanje zaslužan je kolektiv banke zajedno sa partnerima koji su učestvovali u realizaciji projekta, a rezultiralo vidnim unapređenjem životne sredine u lokalnim zajednicama u kojima poslujemo, što je bio naš primarni cilj.

Posebno smo ponosni na činjenicu da je Naša Banka a. d. Banja Luka ovu godinu obilježila postavljajući novi standard kvaliteta u domaćem finansijskom sektoru kao prva i jedina banka sa domaćim kapitalom u Bosni i Hercegovini koja je obezbijedila važeći međunarodni kreditni rejting, dobijen od renomirane agencije S&P Global Ratings. Rejting "B-/B uz stabilne izgleda" nije samo formalna ocjena - to je stručna i suštinska potvrda stabilnosti, odgovornog poslovanja i transparentnosti Banke u

izazovnom okruženju. Stečeni međunarodni rejting dodatno jača poziciju Naše Banke a.d. Banja Luka koja tako dokazuje da domaće finansijske institucije, uz odgovorno upravljanje i visok nivo transparentnosti, mogu dostići najviše međunarodne standarde.

Povjerenje koje dolazi sa ovim rejtingom dodatno ojačava poziciju banke na domaćem i međunarodnom tržištu, što je posebno važno za klijente i investitore koji traže stabilnog i pouzdanog partnera u svijetu finansija.

Banka je ove godine ponijela i priznanje portala indikator.ba za Najbolji poslovni potez u finansijskom sektoru Bosne i Hercegovine u 2023. godini, za prvo izdanje ESG obveznica na lokalnoj berzi u regionu. Uručenje priznanja za najkvalitetniju poslovnu odluku među finansijskim institucijama u Bosni i Hercegovini, za emisiju prvih „zelenih“ obveznica na domaćoj berzi ne samo u Bosni i Hercegovini, nego i u region upriličeno je u Sarajevu, u Privrednoj komori.

Pripreme i početak izgradnje nove poslovne zgrade u Bijeljini, koja će predstavljati spoj tradicionalne elegancije i modernog dizajna, a simbolizovaće posvećenost napretku, rastu i razvoju još je jedan značajan projekat u 2024. godini koji predstavlja simbol predanosti unapređenju bankarskih usluga i podršci lokalnoj zajednici.

Kada govorimo o uspjesima koji su obilježili 2024.godinu ne možemo ne osvrnuti i da je Naša Banka bila je jedan od sponzora na DDays konferenciji, koja se održala 17. aprila u Hotelu Bosna u Banjoj Luci, te je okupila veliki broj predstavnika finansijskih i vladinih institucija, fintech kompanija, regulatora. Predsjednik Uprave Dejan Vuklišević bio je učesnik na panelu ESG i/ili ROE.

Takođe, rado smo se odazvali pozivu partnera Lanaco doo Banja Luka, za učešće na Fortinet Security Day događaju, održanom u Beogradu.

Veliki broj priznanja, nagrada i projekata pruža nam satisfakciju da djelujemo u pravom smjeru i da je Banka postavila ciljeve koje temeljno analizira i kontinuirano provodi, a uz kvalitetnu uslugu raznovrsnu ponudu proizvoda i usluga, nastavak konstantne brige o klijentima i zaposlenima, te odgovoran marketing cilj je širenje poslovnog sistema za naredni period.

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ

ODGOVORNOSTI RUKOVODSTVA I LICA OVLAŠĆENIH ZA UPRAVLJANJE ZA FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

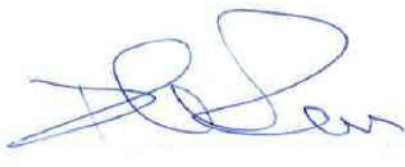
Rukovodstvo Naše Banke AD Banja Luka je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje finansijskih izvještaja u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srpske, propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izvještaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Banke da nastavi poslovanje po načelu stalnosti, objelodanjujući, kada je to primjenljivo, pitanja koja se odnose na nastavak poslovanja i korišćenje računovodstvene osnove stalnosti poslovanja, osim ukoliko rukovodstvo ne namjerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje odgovorna su za nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja Banke.

Uprava je dužna podnijeti na usaglašavanje Nadzornom odboru godišnje izvještaje Banke zajedno sa godišnjim finansijskim izvještajima, nakon čega Nadzorni odbor odobrava podnošenje godišnjih finansijskih izvještaja Skupštini akcionara na usvajanje.

U ime i za račun Banke:

Andrej Đurica
Direktor sektora za
finansije, računovodstvo i
izvještavanje

Siniša Kalaba
Član
Uprave

Dejan Vuklišević
Predsjednik
Uprave Banke

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Naše Banke a.d. Banja Luka

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja "Naše Banke" a.d. Banja Luka ("Banka"), koji obuhvataju izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2024. godine, izvještaj o ukupnom rezultatu, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomene uz finansijske izvještaje, uključujući i pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembra 2024. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srpske i propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije (MSR) i Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku našeg izvještaja Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Mi smo nezavisni u odnosu na Banku u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA Kodeks), zajedno sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Republici Srpskoj i ispunili smo i druge naše etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Ova pitanja su obrađena u kontekstu revizije finansijskih izvještaja u cjelini, kao i u formiranju našeg mišljenja o njima i mi ne izražavamo posebno mišljenje o ovim pitanjima.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Naše Banke A.D. Banja Luka (Nastavak)

Rezervisanja za kreditne gubitke

Ključno pitanje revizije

Banka obračunava rezervisanja za kreditne gubitke u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivoj na banke u Republici Srpskoj. Banka je na dan 31. decembra 2024. godine formirala ispravku vrijednosti za finansijska sredstva u iznosu od KM 10,583 hiljada za finansijsku aktivu u obimu od ukupno KM 355,903 hiljada, kao i rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivu u iznosu od KM 130 hiljada za rizičnu vanbilansnu aktivu u iznosu od KM 19,981 hiljade u skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka Agencije za bankarstvo Republike Srpske. Ova rezervisanja za gubitke predstavljaju najbolju procjenu rukovodstva u pogledu očekivanih gubitaka za kreditni portfolio na datum bilansa stanja. Ovo je ključno revizijsko pitanje jer je značajna procjena uključena u određivanje očekivanih kreditnih gubitaka.

Ključna područja procjene uključuju tumačenje zahtjeva da se odredi umanjenje vrijednosti po osnovu primjene MSFI 9, a koje je usklađeno sa zahtjevima zakonske računovodstvene regulative primjenjive na banke u Republici Srpskoj. Dalje, Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka Agencije za bankarstvo Republike Srpske dozvoljeno je bankama da, ukoliko nemaju adekvatnu vremensku seriju, količinu i/ili kvalitet relevantnih istorijskih podataka, te nisu u mogućnosti da utvrde vrijednost PD parametra korišćenjem svog modela na adekvatan i dokumentovan način, koriste za obračun ispravke vrijednosti minimalno propisane procenite samom Odlukom. Banka je zbog određenih manjkavosti internog modela koji je bio u primjeni do 31. decembra 2019. godine odlučila da od 1. januara 2020. godine u potpunosti uskladi svoj način obračuna obezvrijeđenja sa pomenutom odlukom i obračun ispravke vrijednosti radi po pravilima propisanim navedenom Odlukom.

Banka za potrebe obračuna ispravke vrijednosti primjenjuje sljedeća tri nivoa obezvrijeđenja:

- Nivo 1 - nizak nivo kreditnog rizika.
- Nivo 2 - povećan nivo kreditnog rizika.
- Nivo 3 - izloženosti kod kojih je nastalo umanjenje vrijednosti, odnosno izloženosti u statusu neizmirenja obaveza.

Osnovni kriterijum za razvrstavanje finansijskih sredstava u nivoe rizika je docnja – plasmani sa docnjom većom od 30 dana se svrstavaju u Nivo rizika 2, a sa docnjom većom od 90 dana u nivo kreditnog rizika 3. Nivoi 1 i 2 uključuju samo neproblematičnu finansijsku aktivu. Nivo 3 uključuje samo problematičnu finansijsku aktivu.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Naše Banke A.D. Banja Luka (Nastavak)

Ključna pitanja revizije (Nastavak)

Rezervisanja za kreditne gubitke (Nastavak)

Ključno pitanje revizije (Nastavak)

Za obračun ispravke vrijednosti finansijskih instrumenata u nivou 1 se primjenjuje procenat od 2%, a za finansijske instrumente u nivou 2 procenat od 8%. Za finansijske instrumente u nivou 3 kalkulišu se očekivani kreditni gubici za cijeli životni vijek instrumenta na bazi procjene očekivanih novčanih tokova kao i očekivanih priliva od realizacije kolaterala, koji se zatim porede sa iznosom ispravke vrijednosti obračunatim primjenom minimalnih procenata propisanim Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka na izloženost Banke, i knjigovodstveno se evidentira viši od ta dva.

Veza sa objelodanjivanjem u napomenama

Napomene 3.7, 8. i 30.1 uz finansijske izvještaje.

Primjenjene procedure revizije

U cilju procjene prikladnosti utvrđenih rezervisanja za gubitke po kreditima, mi smo:

- Procijenili značajne procese kreditnog poslovanja.
- Izvršili pregled Politike upravljanja kreditnim rizikom i utvrđivanja očekivanih kreditnih gubitaka.
- Identifikovali i testirali sistem interne kontrole, posebno ključne kontrole uključene u odobravanje kredita, tekući proces praćenja i ranog otkrivanja problema u naplati, i značajnih povezanih lica, i izvršili testiranje sistema interne kontrole za ispravno određivanje kategorije komitenata i odmjeravanje sredstava obezbjeđenja.
- Testirali, koristeći uzorke, da li su objektivni dokazi obezvrijeđenja u potpunosti identifikovani i procijenili da li su se desili događaji koji značajno utiču na sposobnost otplate dugova dužnika u vezi sa kreditima i plasmanima za koje se smatra da su u docnji. Takođe smo procijenili adekvatnost klasifikacije finansijskih instrumenata u Nivou kreditnog rizika u skladu sa zahtjevima Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, uzimajući u obzir i uticaj COVID-19 na tu klasifikaciju.
- Izvršili smo provjeru kalkulacije za obračun rezervisanja na odabranom uzorku kredita i plasmana. Za uzorak pojedinačno obezvrijeđenih kredita, analizirali smo najnovija dešavanja kod dužnika i osnovu mjerenja vrijednosti obezvrijeđenja, i razmotrili da li su ključna prosuđivanja bila adekvatna kada se uzmu u obzir okolnosti dužnika. Takođe smo ponovo izvršili obračun obezvrijeđenja utvrđen od strane rukovodstva Banke. Pored toga, testirali smo ključne ulazne podatke za obračun obezvrijeđenja, uključujući očekivane buduće tokove gotovine i vrednovanje kolaterala u posjedu i razmotrili sa rukovodstvom Banke da li su procjene vrijednosti bile ažurne, konzistentne sa strategijom koja se slijedi u pogledu određenog dužnika i adekvatne za tu svrhu.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Naše Banke A.D. Banja Luka (Nastavak)

- Procijenili smo adekvatnost objelodanjivanja Banke obuhvaćene u Napomenama 3.7, 8. i 30.1. finansijskih izvještaja.

Ostale informacije

Rukovodstvo Banke je odgovorno za ostale informacije. Ostale informacije sadrže Godišnji izvještaj, ali ne uključuju finansijske izvještaje i naš revizorski izvještaj o njima. Ostale informacije se očekuju da će nam biti dostupne nakon datuma izdavanja revizorskog izvještaja.

Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije i mi nećemo izraziti bilo koji oblik zaključka sa izražavanjem uvjerenje o njima.

U vezi sa našom revizijom finansijskih izvještaja, naša je odgovornost da pročitamo ostale informacije i, u provođenju toga, razmotrimo da li su ostale informacije značajno protivrječne finansijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane.

Kada pročitamo ostale informacije, ukoliko zaključimo da one sadrže materijalno značajnu grešku, dužni smo da ovu stavku komuniciramo sa licima koja su zaduženi za upravljanje.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Naše Banke A.D. Banja Luka (Nastavak)

Odgovornosti rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Banke je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje finansijskih izvještaja u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srpske, propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izvještaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Banke da nastavi poslovanje po načelu stalnosti, objelodanjujući, kada je to primjenljivo, pitanja koja se odnose na nastavak poslovanja i korišćenje računovodstvene osnove stalnosti poslovanja, osim ukoliko rukovodstvo ne namjerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje odgovorna su za nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja Banke.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji u cjelini ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed kriminalne radnje ili greške, i da izdamo izvještaj revizora koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjeravanje je visok nivo uvjeravanja, ali nije garancija da će revizija izvršena u skladu sa MSR uvijek otkriti materijalno značajan pogrešan iskaz kada on postoji. Pogrešni iskazi mogu nastati usljed kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ukoliko se može u razumnoj mjeri očekivati da oni, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu ovih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu sa MSR, mi koristimo profesionalno prosuđivanje i zadržavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i procjenjujemo rizike od materijalno značajnog pogrešnog iskaza u finansijskim izvještajima, nastalog usljed kriminalne radnje ili greške, osmišljavamo i izvršavamo revizorske procedure koje odgovaraju tim rizicima i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i odgovarajući da obezbijede osnovu za naše mišljenje. Rizik od neotkrivanja materijalno značajnog pogrešnog iskaza nastalog usljed kriminalne radnje je veći od rizika od materijalno značajnog pogrešnog iskaza nastalog usljed greške, pošto kriminalna radnja može podrazumijevati tajne sporazume, falsifikovanje, namjerne propuste, lažne iskaze ili zaobilaženje interne kontrole.
- Sagledavamo interne kontrole koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o djelotvornosti internih kontrola Banke.
- Ocjenjujemo adekvatnost primjenjenih računovodstvenih politika i opravdanost računovodstvenih procjena i sa njima povezanih objelodanjivanja izvršenih od strane rukovodstva.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Naše Banke A.D. Banja Luka (Nastavak)

Odgovornosti rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izvještaje

- Donosimo zaključak o adekvatnosti primjene načela stalnosti poslovanja od strane rukovodstva i, da li, na osnovu pribavljenih revizijskih dokaza, postoji materijalno značajna neizvjesnost u vezi sa događajima ili okolnostima koji mogu izazvati značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi poslovanje po načelu stalnosti. Ukoliko zaključimo da postoji materijalno značajna neizvjesnost, mi smo u obavezi da skrenemo pažnju u našem izvještaju revizora na odgovarajuća objelodanjivanja navedena u finansijskim izvještajima, ili da modifikujemo naše mišljenje, ukoliko su takva objelodanjivanja neadekvatna. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma našeg izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu prozrokovati da Banku prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Dajemo ocjenu opšte prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izvještaja, uključujući i objelodanjivanja, kao i da li finansijski izvještaji prikazuju potkrepljujuće transakcije i događaje na način kojim se postiže istinita i objektivna prezentacija. Mi komuniciramo sa licima ovlašćenim za upravljanje u vezi sa, između ostalog, planiranim obimom i vremenom revizije i značajnim nalazima revizije, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje identifikujemo tokom naše revizije. Takođe obezbjeđujemo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva u vezi sa nezavisnošću i da ćemo im saopštiti sve odnose i ostala pitanja za koje se u razumnoj mjeri može očekivati da se odražavaju na našu nezavisnost, i, gdje je to primjenljivo, odgovarajuće mjere zaštite. Od pitanja saopštenih licima ovlašćenim za upravljanje, određujemo ona pitanja koja su bila od najvećeg značaja u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i, shodno tome, predstavljaju ključna pitanja revizije. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ukoliko zakon ili regulativa isključuju javno objelodanjivanje u vezi sa pitanjem ili, kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, odlučimo da pitanje ne bi trebalo da se saopšti u našem izvještaju zbog toga što se u razumnoj mjeri može očekivati da negativne posljedice saopštavanja prevaziđu korist za javni interes od saopštavanja tog pitanja.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Naše Banke A.D. Banja Luka (Nastavak)

Odgovornosti rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izvještaje

Mi komuniciramo sa licima ovlašćenim za upravljanje u vezi sa, između ostalog, planiranim obimom i vremenom revizije i značajnim nalazima revizije, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje identifikujemo tokom naše revizije.

Takođe obezbjeđujemo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva u vezi sa nezavisnošću i da ćemo im saopštiti sve odnose i ostala pitanja za koje se u razumnoj mjeri može očekivati da se odražavaju na našu nezavisnost, i, gdje je to primjenljivo, odgovarajuće mjere zaštite.

Od pitanja saopštenih licima ovlašćenim za upravljanje, određujemo ona pitanja koja su bila od najvećeg značaja u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i, shodno tome, predstavljaju ključna pitanja revizije. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ukoliko zakon ili regulativa isključuju javno objelodanjivanje u vezi sa pitanjem ili, kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, odlučimo da pitanje ne bi trebalo da se saopšti u našem izvještaju zbog toga što se u razumnoj mjeri može očekivati da negativne posljedice saopštavanja prevaziđu korist za javni interes od saopštavanja tog pitanja.

Partner angažovanja na reviziji čiji je rezultat rada ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Tibor Florjan.

Tibor Florjan

Ovlašćeni revizor i Lice ovlašćeno za zastupanje

Društvo za konsalting i reviziju BDO d.o.o.

Ive Andrića 15, Banja Luka

25. april 2025. godine

IZVJEŠTAJ O UKUPNOM REZULTATU ZA PERIOD KOJI SE ZAVRŠAVA NA DAN 31. DECEMBRA 2024. GODINE

(BILANS USPJEHA)

(U hiljadama BAM)

OPIS	Napomena	2024.	2023.
Prihodi od kamata	5	13,140	11,094
Rashodi od kamata	5	(3,174)	(1,795)
Neto prihodi/(rashodi) po osnovu kamata		9,966	9,299
Prihodi od naknada i provizija	6	8,242	8,242
Rashodi od naknada i provizija	6	(1,277)	(1,277)
Neto prihodi/(rashodi) po osnovu naknada i provizija		6,965	6,122
Neto dobici po osnovu prodaje HOV i udjela (učešća)		-	-
Neto prihodi po osnovu kursnih razlika	7	356	396
Neto prihodi/(rashodi) po osnovu ukidanja rezervisan- ja za obaveze		-	-
Ostali prihodi iz operativnog poslovanja		-	-
Neto prihod/(rashod) po osnovu obezvrijeđenja finan- sijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki	8	(678)	-1,150
Neto operativni prihod		16,609	14,667
Rashodi operativnog poslovanja	9	(7,261)	(5,505)
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	10	(1,670)	(5,830)
Troškovi amortizacije	11	1,005	(1,501)
Ostali prihodi	12	(134)	795
Ostali rashodi	13	2,503	(319)
Poslovni dobitak		2,503	2,308
Dobitak/(gubitak) prije oporezivanja		2,503	2,308

Porez na dobit	14	(284)	(240)
Dobitak po osnovu odloženih poreskih sredstava i obaveza		-	-
Dobitak/(gubitak) posle oporezivanja		2,219	2,068
Ostali dobici i gubici u periodu			
Dobici / (gubici) po osnovu smanjenja revalorizacionih rezervi na HOV		-	-
Dobici / (gubici) po osnovu smanjenja revalorizacionih rezervi na osnovnim sredstvima i nematerijalnim sredstvima		1	169
Ostali ukupan rezultat u periodu		1	169
Ukupan rezultat za obračunski period		2,220	2,237

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU NA DAN 31. DECEMBRA 2024. GODINE

(BILANS STANJA)
(U hiljadama BAM)

	Napomena	31.12.2024.	31.12.2023.
AKTIVA			
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	15	89,068	103,593
Hartije od vrednosti	16	24,867	30,810
Kredit i plasmani bankama	17	9,731	12,560
Kredit i plasmani komitentima	18	198,184	167,682
Udeli (učešća)		421	421
Nematerijalna imovina	19	854	918
Nekretnine, postrojenja i oprema	19	6,869	6,935
Investicione nekretnine	20	2,430	2,081
Odložena poreska sredstva	14(b)	119	122
Stalna sredstva namijenjena prodaji	21	0	349
Ostala sredstva	22	3,469	3,582
UKUPNA AKTIVA		336,012	329,053

PASIVA			
Depoziti banaka i drugih finansijskih organizacija	23	1,139	1,727
Depoziti klijenata	24	269,734	266,149
Obaveze po kreditima	23	20,223	21,141
Rezervisanja	25	280	208
Ostale obaveze i PVR	26	7,207	9,631
UKUPNE OBAVEZE		298,583	298,856
Akcijski kapital	27	38,182	33,182
Emisiona premija		(1446)	(1446)
Revalorizacione rezerve		305	306
Zakonske rezerve		56	56
Rezultat tekuće godine		2,219	2,232
Akumulirani rezultat		(1,887)	(4,133)
UKUPNI KAPITAL		37,429	30,197
UKUPNA PASIVA		336,012	329,053

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU ZA PERIOD KOJI SE
ZAVRŠAVA NA DAN 31. DECEMBRA 2024. GODINE
(U hiljadama BAM)

	Akcijski kapital	Emisiona premija	Revalorizacione rezerve	Ostale rezerve	Akumulisani rezultat	UKUPNO
Stanje na dan 1. januara 2023. godine	30,057	(821)	475	56	(4,132)	25,635
Pokriće gubitka	-		-	-	-	-
Emisija akcijskog kapitala	3,125	-	-	-	-	2,500
Dobitak tekuće godine	-	(625)	-	-	2,068	2,068
Prenos u neraspoređenu dobit za otuđena osnovna sredstva	-	-	(169)	-	169	-
Ostalo	-		-	-	(6)	(6)
Povećanje po osnovu vrednovanja vlasničkih hartija od vrijednosti	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2023. godine	33,182	(1,446)	306	56	(1,901)	30,197
Stanje na dan 1. januara 2024. godine	33,182	(1,446)	306	56	(1,901)	30,197
Pokriće gubitka	-	-	-	-	-	-
Emisija akcijskog kapitala	-	-	-	-	-	5,000
Dobitak tekuće godine	5,000	-	-	-	2,219	2,219
Prenos u neraspoređenu dobit za otuđena osnovna sredstva	-	-	(1)	-	1	-
Ostalo	-	-	-	-	13	13
Povećanje po osnovu vrednovanja vlasničkih hartija od vrijednosti	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2024. godine	38,182	(1,446)	305	56	332	37,429

IZVJEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE ZA PERIOD KOJI SE ZAVRŠAVA NA DAN 31. DECEMBRA 2024. GODINE

(U hiljadama BAM)

	Period završen 31. decembra	
	2024.	2023.
NOVČANI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Primici kamata, naknada i provizija po kreditima i poslovima lizinga	20,924	18,132
Isplate kamata	(3,300)	(3,849)
Naplate po kreditima koji su ranije bili otpisani (glavnica i kamata)	9	241
Novčane isplate zaposlenim i dobavljačima	(15,774)	(12,509)
Neto povećanje/smanjenje OB.R kod CB i depozita drugih banaka	(1,969)	(4,597)
Primici i isplate po vanrednim stavkama	(1,382)	(1,436)
Novčane pozajmice i krediti dati klijentima i naplate istih	(30,023)	(16,989)
Depoziti klijenata	1,562	35,359
Neto povećanje/smanjenje ostalih obaveza	51	2,033
Plaćeni porez na dobit	(278)	(148)
Neto novčana sredstva iz poslovnih aktivnosti	-30,180	16,237
NOVČANI TOKOVI IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Primici kamata	1,002	695
Primici dividendi	36	35
Kupovina (prodaja) nematerijalne aktive	(197)	(29)
Kupovina (prodaja) materijalne aktive	353	653
Naplaćene dospjele hartije od vrijednosti	35,598	44,685
(Prodaja) drugih ulaganja	(29,764)	(45,283)
Neto novčana sredstva iz ulagačkih aktivnosti	7,028	756

NOVČANI TOKOVI OD AKTIVNOSTI FINANSIRANJA

Primici od izdavanja akcija	5,000	2,500
Kamata plaćena na pozajmice	0	(41)
Uzete pozajmice	31,131	5,379
Povrat pozajmica	(-30,213)	(4,003)
Ostali primici (odlivi)	0	4,227
Neto novčana sredstva od finansijskih aktivnosti	5,918	8,062
NETO PORAST NOVČANIH SREDSTAVA I NOVČANIH EKVIVALENATA	-17,234	25,055
NOVČANA SREDSTVA I NOVČANI EKVIVALENTI NA POČETKU PERIODA	115,462	90,011
EFEKTI PROMJENE DEVIZNIH KURSEVA	356	396
NOVČANA SREDSTVA I NOVČANI EKVIVALENTI NA KRAJU PERIODA	98,584	115,462

NAŠA BANKA

Godišnji izveštaj 2024.

Finansijski izveštaji

za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2024. godine
i izveštaj nezaisnog revizora.

Link za preuzimanje:

Nasa-banka_Izvjestaj-revizora-i-FI_2024_FINAL.pdf

Ivana Franje Jukića 1, Banja Luka

0800 50 213

office@nasa-banka.com

www.nasa-banka.com